

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

**ERGENLERİN MEDYA VE TEKNOLOJİ KULLANIMI İLE
AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI VE BAŞARISI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Özlem DOKUMACI

Danışman: Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL

**Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon
(FÜBAP) Birimi tarafından EF.18.02 numaralı proje ile
desteklenmiştir.**

Elazığ, 2018

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

Özlem DOKUMACI'nın Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL danışmanlığında hazırlanmış olduğu "Ergenlerin Medya ve Teknoloji Kullanımı ile Akademik Erteleme Davranışı ve Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun.....tarih ve .....sayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından..... tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğu ile başarılı sayılmıştır.

Jüri Üyeleri: (unvan sırasına göre) *

İmza

- 1: Doç. Dr. Cihad DEMİRLİ
- 2: Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL (Danışman)
- 3: Dr. Öğr. Üyesi Müzeyyen BULUT ÖZEK
- 4:
- 5:

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun ..... tarih ve .....sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ayşegül GÖKHAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL danışmanlığında hazırlamış olduğum "Ergenlerin Medya ve Teknoloji Kullanımı ile Akademik Erteleme Davranışı ve Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

(imza)

Özlem DOKUMACI

.../.../...

ÖN SÖZ

Tez çalışmalarım boyunca bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım, beni hep destekleyen ve eşsiz sabır gösteren değerli danışman hocam Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL'e, lisans ve yüksek lisans derslerimde sınıflarında bulunma şansı yakaladığım kıymetli bölüm hocalarıma, bu süreçte yanımda olan biricik aileme ve sevgili dostlarıma teşekkürlerimi borç bilirim. Ayrıca yüksek lisans tezime destek veren Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimine de teşekkürlerimi sunarım.

Özlem DOKUMACI

Elazığ, 2018

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Ergenlerin Medya ve Teknoloji Kullanımı ile Akademik Erteleme Davranışı ve Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Özlem DOKUMACI

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

Elazığ, 2018, Sayfa: XIV+76

Bu araştırmanın amacı, ergenlik çağındaki öğrencilerin medya ve teknoloji kullanımlarının akademik erteleme davranışları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın amacı kapsamında ergenlerin medya ve teknoloji kullanımlarının akademik erteleme davranışları ile ilişkisi, akademik başarıları ile ilişkisi ve akademik başarıları üzerinde akademik erteleme davranışının aracı etkisi araştırılmıştır. Araştırma kuramsal olarak Zaman Yer-değiştirme Teorisi'ne (Time Displacement Theory) dayanmaktadır. Bu teoriye göre ergen bireylerin kısıtlı zamanı vardır ve bir alana ayırdıkları vakit arttıkça diğer alana harcadıkları zaman azalmaktadır. Buna göre ergenlerin medya ve teknoloji kullanım süreleri arttıkça, akademik görevlerine ayırdıkları zamanın azalması öngörülmektedir. Araştırma nicel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup tarama modellerinden ilişkiyel tarama modeli ile desenlenmiştir. Araştırma örneklemini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde Elazığ ve Tunceli illerinde bulunan ortaokul ve liselerden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilen 6'sı ortaokul, 5'i lise olmak üzere 11 farklı okulda, 7., 8. ve 9. sınıf seviyelerinde öğrenim gören 1278 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada "Kişisel Bilgi Formu", "Medya ve Teknoloji Kullanımı Ölçeği" ve "Akademik Erteleme Ölçeği"nden elde edilen bilgiler ile

öğrencilerin 2017-2018 eğitim-öğretim yılının ilk dönemine ait ağırlıklı not ortalamaları veri olarak kullanılmıştır. Uygulamaların araştırmacının gözetiminde ve öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarda sınıf ortamlarında yapılması sağlanmıştır. Uygulama yapılmadan önce araştırmacı tarafından araştırmayla ilgili gerekli açıklamalar yapılmış ve uygulama yaklaşık 30 dakika sürmüştür.

Elde edilen veriler bilgisayarda “SPSS 25.0” programı ile analiz edilmiş olup anlamlılık 0.05 düzeyinde sınanmış, diğer anlamlılık düzeyleri ayrıca belirtilmiş ve elde edilen bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak ilgili başlıklar altında tablolar halinde sunulmuştur.

Sonuç olarak katılımcıların medya ve teknoloji kullanımları açısından cinsiyete ve sınıf seviyesine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların medya ve teknoloji kullanımları ile akademik erteleme davranışları arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte medya ve teknoloji kullanımının akademik başarı ile olumsuz yönde ilişkili olduğu tespit edilirken, günlük ortalama internete bağlanma süresi arttıkça akademik başarıda düşüş gözlemlenmiştir. Son olarak medya ve teknoloji kullanımının akademik erteleme davranışına neden olarak akademik başarıya olumsuz yönde etki ettiği bulgusu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, Akademik erteleme davranışı, Ergenler, Medya kullanımı, Teknoloji kullanımı.

ABSTRACT

Master Thesis

The Relationship between Adolescents' Usage of Media and Technology and Academic Procrastination Behavior and Academic Achievement

Ozlem DOKUMACI

Firat University

Institute of Educational Science

Department of Computer Education and Instructional Technologies

Division of Computer Education and Instructional Technologies

Elazığ, 2018; Page: XIV+76

The aim of this study is to investigate the relationship between adolescents' usage media and technology tools with academic procrastination behavior and academic achievement. In the scope of the research, it was investigated the relationship between the use of media and technology and academic, the relationship between academic achievement and the academic effect of academic procrastination on academic achievement. The research's theoretical framework is based on Time Displacement Theory. According to this theory, adolescents have limited time and the time they spend in one area decreases as they spend on other areas. The hypotheses established within this scope and have been tested. The research was conducted with quantitative research method and modeled using a relational survey model. The research sample consists of 1278 students, selected through the easily accessible sampling method, and studying in 6 middle and 5 high schools during the 2017-2018 educational year in Elazığ and Tunceli provinces. The data was gathered by applying "The Personal Information Form", "Media and Technology Usage Scale" and "Academic Procrastination Scale". It was ensured that these methods and scales were applied under the supervision of researcher, and in the

classrooms where the students are enrolled. Necessary explanations were made by researcher beforehand, and the application lasted about 30 minutes.

The obtained data were analyzed via the "SPSS 25.0" program on the computer and the significance was tested at 0.05 level. Other significance levels were also specified and the findings were presented in tabular form in line with the objectives of the study.

As a result, it is found that there is significant difference between the female and male attendents' media and technology usage and a significant difference in terms of grade level. There is statistically significant negatively relationship between the research attendents' media and tecnologia usage, and academic achievement. In addition, it is concluded that academic achievement decreases with increasing daily average internet connection time. It is also concluded that attendents' media and technology usage is a predictor of their academic procrastination behaviors; and it was determined that academic procrastination behavior is a predictor of academic achievement of adolescents. In sum, the use of media and technology adversely affects academic achievement by mediating academic procrastination.

Key Words: Academic achievement, Academic procrastination behavior, Adolescents, Media usage, Technology usage.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	I
BEYANNAME	II
ÖN SÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLOLAR LİSTESİ	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
EKLER LİSTESİ	XIII
SİMGELER/KISALTMALAR LİSTESİ	XIV
BİRİNCİ BÖLÜM	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırma Problemi.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Sayıtlılar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar.....	5
1.6.1. Akademik Erteleme	5
1.6.2. Ergen.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	7
II. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Zaman Yer-değiştirme Teorisi (Time Displacement Theory).....	7
2.2. Erteleme ve Akademik Erteleme Nedir?	8
2.3. Akademik Erteleme Davranışının Sebepleri.....	9
2.4. Akademik Erteleme ve Akademik Başarı İlişkisi.....	10
2.5. Ergenlerde Medya ve Teknoloji Kullanımı	11
2.6. MTK ile Akademik Erteleme İlişkisi.....	14
2.7. MTK ile Akademik Başarı İlişkisi.....	15

2.8. Ergenlerde Akademik Erteleme ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar	17
2.9. Ergenlerde MTK ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar	21
2.10. Ergenlerde AED ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar.....	22
2.11. Ergenlerde MTK ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar	24
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	28
III. YÖNTEM	28
3.1. Araştırmanın Modeli.....	28
3.2. Çalışma Grubu	28
3.3. Veri Toplama Araçları	30
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	30
3.3.2. Medya ve Teknoloji Kullanımı Ölçeği (MTKÖ).....	31
3.3.3. Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ).....	32
3.3.4. Başarı Puanları.....	32
3.4. Veri Toplama Süreci.....	33
3.5. Verilerin Analizi	33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	34
IV. BULGULAR VE YORUM	34
4.1. Verilerin Normal Dağılımlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	34
4.2. Ergenlerin Medya ve Teknoloji Kullanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	35
4.2.1. MTK'nın Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular ve Yorum	35
4.2.2. MTK'nın Sınıf Seviyesine Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular ve Yorum	36
4.2.3. MTK ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular ve Yorum.....	37
4.2.4. Ergenlerin Akademik Başarılarının Günlük Ortalama İnternete Bağlanma Süresine Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular ve Yorum	39
4.2.5. MTK ile AED Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular ve Yorum.....	40
4.2.6. MTK'nın Akademik Başarıya Etkisi Üzerinde AED'nin Aracı Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum	42
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	44
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	44
5.1. Sonuç ve Tartışma	44
5.2. Öneriler	47

5.2.1. Eğitimcilerle Öneriler	47
5.2.2. Araştırmacılara Öneriler	47
KAYNAKÇA	49
EKLER	61
ÖZGEÇMİŞ	76

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. AED ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar.....	20
Tablo 2.2. AED ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar	24
Tablo 3.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri	28
Tablo 4.1. Ölçeklerden Elde Edilen Verilerin Normal Dağılım Değerleri	34
Tablo 4.2. MTK'nın Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T-Testi Sonuçları	35
Tablo 4.3. MTK'nın Sınıf Seviyesine Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	36
Tablo 4.4. Sınıf Seviyesine Göre MTKÖ Puanları	36
Tablo 4.5. MTK ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	37
Tablo 4.6. MTK ile Akademik Başarı Regresyon Analizi Model Özeti.....	38
Tablo 4.7. MTK ile Akademik Başarı Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi	38
Tablo 4.8. MTK ile Akademik Başarı Regresyon Analizi Değişken Katsayıları	38
Tablo 4.9. Akademik Başarı Puanlarının Günlük Ortalama İnternete Bağlanma Süresine Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	39
Tablo 4.10. Günlük Ortalama İnternete Bağlanma Süresine Göre Akademik Başarı Puanları.....	39
Tablo 4.11. MTK ile AED Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	40
Tablo 4.12. MTK ile AED Regresyon Analizi Model Özeti	41
Tablo 4.13. MTK ile AED Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi	41
Tablo 4.14. MTK ile AED Regresyon Analizi Değişken Katsayıları.....	41
Tablo 4.15. MTK'nın Akademik Başarıya Toplam ve Doğrudan Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum	42
Tablo 4.16. MTK'nın Akademik Başarı Üzerindeki Dolaylı Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	43

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. MTK'nın AED ve Akademik Başarı ile İlişisine Dair Model..... 3

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu	61
Ek-2: MTKÖ	63
Ek-3: AEÖ.....	67
Ek-4: MTKÖ, AEÖ ve Akademik Başarı Verilerinin Dağılım Histogramları	68
Ek-5: Valilik Anket İzni.....	70
Ek-6: MTKÖ Kullanma İzni	72
Ek-7: Turnitin Orijinallik Raporu	73
Ek-8: Etik Kurul Onayı	74

SİMGELER/KISALTMALAR LİSTESİ

AED	: Akademik Erteleme Davranışı
AEÖ	: Akademik Erteleme Ölçeği
ANOVA	: Varyans Analiz Testi
BİT	: Bilgi ve İletişim Teknolojileri
BÖTE	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
F	: Varyans Analizi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MTK	: Medya ve Teknoloji Kullanımı
MTKÖ	: Medya ve Teknoloji Kullanımı Ölçeği
N	: Birim Sayısı
p	: Anlamlılık Düzeyi
SMS	: Kısa Mesaj Servisi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
Ss	: Standart Sapma
t	: Bağımsız "t" testi
TV	: Televizyon
TDK	: Türk Dil Kurumu
$\bar{X}$	: Ortalama

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

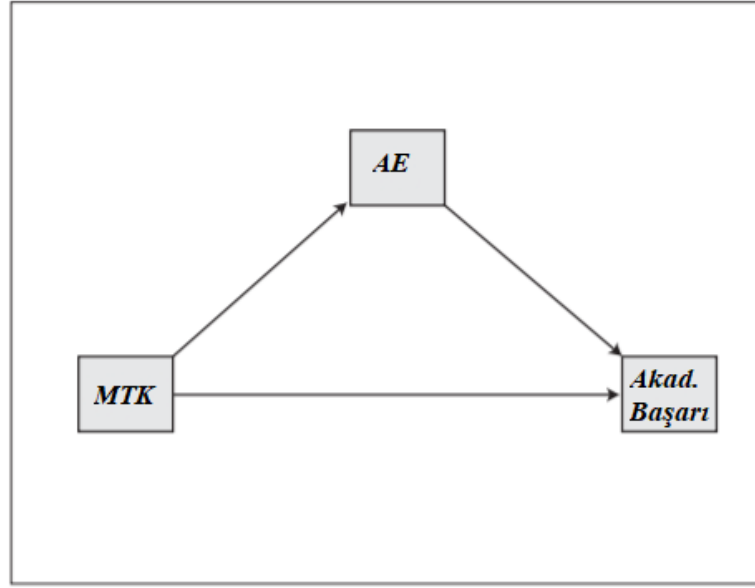
Ergenler, teknolojinin gelişmesi ve kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte bilgisayarlar, akıllı telefonlar, internet, video oyunlar, sosyal platformlar gibi çeşitli medya ve teknolojilerle sıkça zaman geçirmektedir. Çünkü ergenler için internetin renkli dünyası, okulla ilgili etkinliklerden daha cazip ve memnuniyet vericidir (Kim, 2011). Halihazırda ergen bireyler daha önce görülmemiş miktarda medya içeriğine maruz kalmaktadır ve bu medya içeriğine televizyonlar, bilgisayarlar, cep telefonları, video oyunları ve Facebook, Twitter ve Instagram gibi daha yeni etkileşimli sosyal medya türleri dahildir (Tang ve Patrick, 2018). Özellikle çocuklar ve gençler yoğun medya kullanıcılarıdır (Rideout, Foehr ve Roberts, 2010). Modern dünyada çeşitli medyalarla giderek artan sürelerde zaman harcamak, zaman yönetimi problemini de birlikte getirmiştir. Bir alanda harcanan vakit arttıkça diğer alanlara ayrılan vakit gözardı edilecektir (Lee ve Kuo, 2002). Zaman Yer-değiştirme Teorisi (Time Displacement Theory)'ne göre ergenler kısıtlı zamana sahiptir. Üniversite öğrencilerinin çoğunluğu sosyal medya kullanmayı ve sosyal ağlarda saatlerce vakit geçirmeyi yapabilecekleri diğer aktivitelere tercih etmektedir (Wang, Chen ve Liang; 2011). Örneğin; Facebook kullanıcısı olan öğrenciler kullanmayan öğrencilere göre ders çalışmaya daha az zaman ayırmaktadır (Kirschner ve Karpinski, 2010). Bu nedenle ergenlerin öğretimsel amaçlar dışındaki internet kullanımı akademik performanslarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Impraim, 2012). Öyle ki öğrencilerin çeşitli sebeplerle akademik görevlerine yeterince zaman ayıramaması, akademik başarılarında düşüş yaşanmasına neden olmaktadır. Alanyazında öğrencilerin gösterdikleri akademik performans ile çevrimiçi sosyal ağlarda geçirdikleri zaman arasında olumsuz bir ilişki bulunduğunu gösteren birçok çalışma mevcuttur (Jacobsen ve Forste, 2011; Junco ve Cotten 2012; Junco, 2012; Paul, Baker ve Cochran, 2012; Rosen, Whaling, Carrier, Cheever ve Rokkum, 2013; Michikyan, Subrahmanyam ve Dennis, 2015; Jankovic, Nikolic, Vukonjanski ve Terek, 2015). Schill (2011), sosyal ağların öğrencilerin zamanını boşa

harcama ve arkadaşlarına cevap yetiştirmeye çalışma gibi olumsuz davranışlarının artmasına neden olduğunu, öğrencilerin %80'inin ders çalışırken ya da ödev yaparken mesaj gönderdiğini veya cevapladığını, bu durumun dikkat dağınıklığının artmasına neden olduğunu belirtmektedir (akt. Şişman-Eren, 2014). Wentworth ve Middleton (2014), öğrencilerin haftalık olarak bilgisayar ile harcadıkları zaman ile akademik erteleme davranışı (AED) sergileme durumu arasında olumsuz bir ilişki bulunduğunu ifade etmiştir.

1.1. Araştırma Problemi

Alanyazın incelendiğinde medya ve teknolojilerin kontrolsüzce kullanımı, yapılması gereken akademik görevlerin ertelenmesine ve bunun neticesinde AED'nin ortaya çıkmasına neden olduğunu gösteren birçok çalışmanın olduğu görülmektedir (Ergenç, 2011; Tekin-Akdemir, 2013; Gürültü, 2016; Uzun, 2016; Günlü ve Ceyhan, 2017; Geng, Han, Gao, Jou ve Huang, 2018). Diğer bir takım araştırmalar ise, medya ve teknoloji kullanımı (MTK)'nın, AED üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını ya da çok az etkisi olduğunu tespit etse de MTK'nın, düşük akademik başarı ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar da alanyazında mevcuttur (Anand, 2007; Chen ve Peng, 2008; Jacobsen ve Forste, 2011; Junco, 2012; Paul ve diğerleri, 2012; Lepp, Barkley ve Karpinski, 2014; Leyrer-Jackson ve Wilson, 2017; Felisoni ve Godoi, 2018). Aynı zamanda alanyazında öğrenciler tarafından sıkça sergilenen bir davranış olan AED, akademik başarı ile olumsuz ilişkilendirilmektedir (Oran, 2016; Yayıcı ve Düşmez, 2016; Akkuş, 2018). Bu verilerden yola çıkılarak araştırmanın değişkenleri arasında kurulan ilişkiye dair model Şekil 1'de gösterilmektedir. Şekil 1'e göre MTK değişkeninin AED ve akademik başarı değişkenleriyle ayrı ayrı ilişkisi bulunmakta, ayrıca AED değişkeninin akademik başarı ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Şekil 1. MTK'nın AED ve Akademik Başarı ile İlişkisine Dair Model

1.2. Araştırmanın Önemi

Teknolojik araçların kolay erişilebilir olması, bu araçları satın almanın kolaylaşması, internetin her an her yerden ulaşılabilir hale gelmesi, mobil cihazların yaygınlaşması ile birlikte yaşam alışkanlıklarımız günden güne farklılaşmaktadır. TÜİK'in 2013 yılında yapmış olduğu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na (2013) göre en etkin medya kullanıcılarından olan ergenlerin, geleneksel medya ve sosyal medya kullanımlarının incelenmesi, bu teknolojilerin sağladığı katkıların ya da beraberinde getirdiği olumsuzlukların anlaşılacak eğitimcilerle yol göstermesi açısından önemlidir.

Ergen birey içinde bulunduğu dönem özelliği itibariyle daha fazla sosyal ortamda bulunarak daha fazla kişiyle iletişim içine girmeye başlamakta, diğer bir ifadeyle sosyalleşme isteği artmaktadır. Bazı durumlarda ise ergen birey, sevilme, beğenilmeme, eleştirilme ve alay edilme korkusu yaşadığı için sosyal ortamlarda yaşadığı kaygı artmakta ve sosyal ortamlardan uzaklaşmaya başlamaktadır (Çakır, 2010; akt. Uzun, 2016). Sosyalleşmek amacıyla internet ve internete bağlı gelişen teknolojiler ile uzun süre harcayan ergenler akademik görevlerini aksatabilmektedir. MTK'nın akademik başarıya etkisi konusunda alanyazında farklı sonuçlar mevcuttur. Bazı araştırmalar öğretimsel amaçlar dışında teknoloji kullanımının akademik performans

üzerinde çok az olumsuz etkisi olduğunu ya da herhangi bir etkisi olmadığını (Pasek, More ve Hargittai, 2009) işaret etmekteyken bazı çalışmalar öğretimsel amaçlar dışında teknoloji kullanımı ile akademik performans arasında olumsuz yönde güçlü bir ilişki olduğunu belirtmektedir (Kubey, Lavin ve Barrows, 2001; Anand, 2007; Chen ve Peng, 2008). Alanyazında bu konuda bir fikir birliği olmamakla birlikte, MTK'nın AED ve akademik başarıyla olan ilişkisi konusunda alanyazında yeterli sayıda çalışma bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışma ile MTK, akademik erteleme ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak alanyazındaki bu boşluğun doldurulması hedeflenmiştir.

Bu çalışmanın ergenlik çağındaki öğrencilerin MTK durumlarının, sergiledikleri AED ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin irdelenmesi sonucu ortaya çıkan bulgular doğrultusunda; eğitimde kaliteyi arttırmak için izlenecek yolda başvurulacak bir kaynak niteliği taşıyabileceği düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, MTK'nın akademik erteleme ve akademik başarı ile olan ilişkisini araştırmaktır. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir:

1. Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımları demografik özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımları ile akademik erteleme davranışları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Ergenlerin akademik başarıları günlük ortalama internet kullanım süresine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımlarının akademik başarıya etkisinde akademik ertelemenin aracı etkisi var mıdır?

1.4. Sayıtlar

1. Anketler aracılığı ile elde edilen bilgiler, öğrencilerin bilgilerini tam olarak yansıtmaktadır.
2. Veri toplama araçları, araştırmanın amacını gerçekleştirmek için yeterli bilgileri vermektedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırmanın örneklemi, Tunceli ili Merkez İlçesinde ve Elazığ ili Merkez ilçesinde 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 7., 8. ve 9. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasından rastgele seçilen 1278 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Araştırma verilerinden akademik başarı puanı değişkeni, katılımcıların 2017-2018 eğitim-öğretim yılı birinci dönem not ortalamaları ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Akademik Erteleme

“Akademik erteleme bireyin; genellikle ya da hemen hemen her zaman akademik görevlerini ertelemesi ve bu erteleme nedeniyle sürekli bir kaygı hali içinde bulunması olarak tanımlanmıştır (Solomon, Rothblum ve Murakami 1986; akt. Oran, 2016). AED sergileyen bireyler sınava hazırlanma, ödev yapma ve benzeri okul ile ilgili olan görevlerini çeşitli sebeplerle geciktirmektedirler (Akdoğan, 2013).

1.6.2. Ergen

“Ergenlik kelimesi, Latin kökenli bir kelime olup “yetişkinliğe doğru büyüyen” anlamındaki “adolescere” fiilinden türemiştir ve “ergenlik dönemi”, yaşam döngüsünün ikinci on yılı olarak tanımlanmaktadır (Can, Türkyılmaz ve Karadeniz, 2010). Ergenlik çağında 9-11 yaşlarından başlayarak 17-18 yaşlarına kadar sürebilen bir hızlı fiziksel, zihinsel ve sosyal-duygusal değişimler yaşanmaktadır (Sayıl, Güre ve Uçanok, 2002).

Çubukçu ve Sivaslıgil (2007), ergenlik çağının ülkemizde kız çocuklar için 13-14, erkek çocuklar için ise 14-15 yaş aralıklarını kapsadığını belirtmiştir. Evrenin bu yaş aralığında seçilmesinin nedeni çocukluk evresinden ergenliğe geçişte yaşanan değişimlerle birlikte bireylerin yaşam alışkanlıklarında da çeşitli değişimlerin meydana gelmesidir. Bu nedenle araştırma evrenine 7., 8. ve 9. sınıfa devam eden öğrencilerin seçilmesi uygun görülmüştür.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Akademik amaçlı olmayan medya kullanımı, öğrencilerin dikkatinin dağılmasına ve akademik performanslarının ve verimliliklerinin azalmasına neden olmaktadır (Walsh, Fielder, Carey ve Carey, 2013). Kontrolsüz MTK'nın ise akademik ertelemeyi beraberinde getirdiği (Rashmei ve Khosravi, 2016) ve düşük akademik performansa yol açabilmektedir. Bu bölümde MTK ile AED ve akademik başarı ilişkisi ayrı ayrı incelenerek alanyazında konu ile ilgili yapılan çalışmalar derlenmiştir.

2.1. Zaman Yer-değiştirme Teorisi (Time Displacement Theory)

İnternet ve diğer teknolojik araçların günlük hayatımızı nasıl etkilediği sorusunu sorduğumuzda internet kullanımının diğer aktivite ve araçların yerine geçme potansiyelinin olduğu açıktır (Robinson, 2011). İnsanların teknolojik araçlar ve internet ile geçirdikleri sürenin miktarının günlük yaşamlarının ve sosyal aktivitelerinin üzerindeki etkisi, televizyonun hayatımıza girdiği zamandan itibaren araştırmacılar tarafından ilgi odağı olmuştur (Altheide, 1997). Dijital medyalar, ergen bireylerin hayatlarına bilişsel, sosyal ve duygusal açıdan doğrudan ya da dolaylı olarak etki eden bir olgu haline gelmiştir. Araştırmalar, ergenlerin dijital medyayı çoğunlukla akranlarıyla iletişim kurmak için kullandığını göstermektedir. Medya kullanımı, gençlerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimi için önemli bir yere sahiptir ve gençler zamanlarının büyük bir bölümünü bu araçlarla geçirmektedir (Rideout ve diğerleri, 2010). Bu nedenle ergen gelişimi için önemli bir ortama dönüşmüş olması sebebiyle, yeni medyaların gençler üzerindeki sosyal ve bilişsel etkilerinin incelenmesi önem taşımaktadır (Subrahmanyam, 2013, s.223).

Bugün çoğu medyanın cazip doğası nedeniyle, öğrencilerin akademik aktiviteler yerine herhangi bir medyaya çok daha fazla zaman ayırabileceği öne sürülmektedir (Lau, 2017). Hatta bazı öğrenciler derse girmek yerine bu medyalarla zaman geçirmeyi tercih

edebilmektedir (Walsh ve diğeri, 2013). Bu durumun doğal sonucu olarak bireylerin internet, teknoloji ve medya ile geçirdiği süre arttıkça diğeri aktivitelere ayırdıkları zaman azalmak durumunda kalacaktır (Shim, 2007). Buradan yola çıkarak bu çalışma, “Zaman Yer-değiştirme Teorisi”ne dayandırılmıştır. Zaman yer-değiştirme teorisi ve sınırlı bilgi işleme kapasitesi hipotezi, akademik çalışma sırasında medya kullanımının, akademik performansı olumsuz etkilediğini açıklamak için sıklıkla kullanılmaktadır. Teori, insanların harcayacakları belirli bir zamana sahip olduklarını varsayar (Mutz, Roberts ve van Vuuren, 1993) ve böylece yeni bir faaliyete başlamaları durumunda, diğeri faaliyetlerini azaltmaları gerektiğini savunmaktadır. Örneğin, bireylerin sosyal etkinliklere katılmak için ayırdıkları zaman arttıkça, ders çalışma, okuma ve ödev yapma gibi akademik görevlere ayırdıkları zamanın kısıtlanacaktır. Teori ayrıca, aynı anda iki farklı görev söz konusu iken bireyin en fazla tatmin elde edeceği aktiviteyi seçme eğiliminde olduğunu belirtmektedir (Dela Vega, Flores ve Magusib, 2017).

2.2. Erteleme ve Akademik Erteleme Nedir?

Türk Dil Kurumu’na (tdk.gov.tr, 2018) göre “erteleme”nin kelime anlamı; “sonraya bırakmak, tehir etmek, tecil etmek, talik etmek”tir. Steel (2007), ise erteleme davranışını olumsuz sonuçlarının farkında olunmasına rağmen yapılması gereken bir işi kasıtlı olarak geciktirme olarak tanımlamıştır. Erteleme davranışı, belirli bir zaman dilimi içerisinde tamamlanması ya da bitirilmesi gereken işlerin gerçekçi olmayan gerekçelerle ötelenmesi olarak tanımlanmaktadır (Lay, 1986). Diğeri bir tanıma göre erteleme, yapılması gereken bir işi olası olumsuz sonuçlarının öngörülmesine rağmen kasıtlı olarak öteleme kavramıdır (Karatas, 2015). Erteleme kavramı, yalnızca çalışma alışkanlıklarında ya da zamanı yönetme konusunda eksiklik değil aynı zamanda davranışsal, bilişsel ve duyuşsal boyutları olan bir kavramdır (Solomon ve Rothblum, 1984). Çeşitli araştırmacılar ertelemenin davranışsal boyutunu farklı yönleriyle ele alarak incelemiş ve planlanan işe geç başlanması, başlanılan işin bitirilmesi zamanının aşılması, belirli bir zaman içinde yapılması gereken işin yapılmaması veya işi yapmamak için başka işlerle (örneğin televizyon izlemek) oyalanılması davranışlarının alışkanlık boyutuna gelmesi olarak tanımlamışlardır. Erteleme davranışı bireyin rahatsızlık duyduğu bir durum olmasına karşın günlük yaşamda sıklıkla sergilenen bir davranıştır. Erteleme

davranışı, geçici olarak bir rahatlama sağlasa da sonrasında, son dakikaya bırakılan işler nedeniyle kaygı yaratan önemli bir problemdir (Akkuş, 2018).

Erteleme davranışı, karşımıza özellikle akademik alanda yaygın bir problem olarak ortaya çıkmaktadır (Senecal, Koestner ve Vallerand, 1995). Akademik erteleme, genel erteleme davranışının bir alt boyutu olarak sınıflandırılmaktadır (Rozgonjuk, Kattago, Täht, 2018). Solomon ve Rothblum (1984), akademik ertelemeyi sınavlara hazırlanma, yıllık ödev ve dönem ödevi hazırlama, okulla ilgili idari görevleri yerine getirme gibi temel akademik görevlerin çeşitli nedenlerle geciktirilmesi olarak tanımlamaktadır. Rothblum, Solomon ve Murakami (1986), ise akademik ertelemeyi “(a) her zaman ya da çoğunlukla akademik görevleri ertelemek ve (b) bu ertelemeye dair sürekli kaygı duymak” olarak açıklamıştır (akt. Senecal ve diğerleri, 1995). Erteleme davranışının düşük notlar alma, dersi bırakma gibi boyutlarda akademik performansı etkileyen sonuçları olabilmektedir. Öğrencilerin %50’si akademik görevlerini ertelemekte, %38’i ise genel olarak erteleme davranışı göstermektedir (Solomon ve Rothblum, 1984). Daha güncel bir çalışmaya bakıldığında katılımcıların %52’si sıkça akademik erteleme yaptıklarını ifade etmiştir (Uzun-Özer, Demir ve Ferrari, 2009). Üniversite öğrencilerinin ise yaklaşık %80-90 kadarının erteleme davranışı gösterdikleri tahmin edilmektedir (Kim ve Seo, 2015). Bu nedenle akademik erteleme, öğrencileri ve okul hayatını yakından ilgilendiren konulardan biri olmaya devam etmektedir.

2.3. Akademik Erteleme Davranışının Sebepleri

Akademik ertelemenin birçok sebebi bulunmakla birlikte alanyazına bakıldığında erteleme davranışının olası nedenleri olarak karar verme güçlüğü, risk alma davranışı (Uzun-Özer, 2009), başarısızlık korkusu, tembellik (Özer ve Altun, 2011), mükemmeliyetçilik, yaşam memnuniyetsizliği (Eraslan-Çapan, 2010), kaçınma, düşük benlik saygısı (Kandemir, 2012), çalışmaya ve öğrenmeye yönelik olumsuz tutum, etkili olmayan zaman yönetimi, odaklanma güçlüğü, düşük akademik başarı, (Balkıs, Duru, Buluş ve Duru, 2006), sınav kaygısı (Scher ve Osterman, 2002) sayılabilir.

Yaakub (2000), ertelemenin nedenlerini şöyle sıralamıştır:

- Kişinin zaman yönetimindeki yetersizliği (önceliklerin ve amaçların belirlenmemesi),

- Herhangi bir işe odaklanmada güçlük çekmesi (çevresel şartların iyi olmaması, ses, gürültü, uzanarak çalışmak gibi),
- Yanlış yapma korkusu ve kaygı (gireceği sınavlar ve teslim edeceği ödevlere çalışmak yerine düşünerek daha fazla zaman harcaması),
- Kişisel problemlerinin işi tamamlamasına engel teşkil etmesi,
- Kapasitesine dair olumsuz algısı,
- Kendisine ve performansına ilişkin gerçekçi olmayan beklentileri.

Kandemir (2012), akademik erteleme davranışlarının nedenlerinin çok boyutlu olduğunu; kişilik, motivasyon, benlik, öz-yeterlik, zaman yönetimi gibi pek çok faktörün bu davranış üzerinde etkili olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca ilgili alanyazında kişilik ile AED arasında önemli bir ilişki olduğunu da belirtmiştir. Farran (2004), üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada akademik öz-yeterliğin AED'yi öngördüğünü ortaya koymuştur. Akademik benlik algısı ise AED'nin güçlü ön göstergelerindedir. Akademik benlik algısı düşük olan öğrenciler AED göstermeye daha yatkındır. Düşük öz-yeterlik inancı da erteleme eğiliminin önemli yordayıcılarından (Klassen ve diğerleri, 2008). Özer ve Altun (2011), akademik ertelemenin nedenlerini psikoloji disiplini içerisinde inceleyerek performans kaçınma-amaç yönelimine sahip, sorumluluk alma duygusu zayıf öğrencilerin daha fazla başarısızlık korkusu ve tembellik nedenleriyle akademik çalışmalarını ertelediklerini tespit etmiştir. Öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyen, başarısızlık korkusu ve tembellik gibi AED'ye neden olan etkenlere ek olarak sorumluluk kişilik özeliği ve performans kaçınma amaç yönelimi etkenlerinin de dikkate alınmasının önemini vurgulamışlardır. Öğrenciler başarısızlık korkusu ve tembellik gibi nedenlerle AED göstermekte, aynı zamanda AED gösteren öğrenci görevlerini zamanında yerine getirmediği için başarısız olmaktadır.

2.4. Akademik Erteleme ve Akademik Başarı İlişkisi

Erteleme davranışı ile özellikle de akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışma mevcuttur. AED ile kişilik özellikleri ve akademik başarı değişkenleri arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Karatas, 2015). Burada bu ilişkinin etkisi, kuvveti ve yönü asıl sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırmacıların bir kısmı erteleme davranışının öğrenme ve akademik başarıya olumsuz yönde etkisi olduğunu belirtirken,

bir kısmı ise aralarında herhangi bir ilişki bulunmadığını, başka bir kısmı ise aralarında olumlu yönde bir ilişki olduğunu belirtmiştir (Kim ve Seo, 2015). Ancak çalışmaların geneline baktığımızda AED arttıkça akademik performansın düştüğü çalışmaların çoğunlukta olduğunu görmekteyiz. AED karşımıza bazen neden olarak bazen sonuç olarak çıkmaktadır. Örneğin; Balkıs ve diğerleri (2006), üniversite öğrencilerinin AED'nin çalışmaya ve öğrenmeye karşı olumsuz tutum, verimli olmayan zaman yönetimi ve odaklanma gücünü faktörleriyle anlamlı olumlu ilişkili; güdülenme ve akademik başarı faktörleri ile anlamlı olumsuz ilişkili olduğunu tespit etmiştir.

Balkıs ve Duru (2010), akademik erteleme eğilimi ile akademik başarı puanları arasında olumsuz bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Sonuç olarak akademik erteleme eğiliminin akademik başarı üzerindeki olumsuz etkisini azaltmada benlik saygısının aracı rolü oynadığına dikkat çekmişlerdir. Babadoğan (2010), öğrencilerin akademik erteleme davranışları ile akademik başarıları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmadığını tespit etmiştir. Oran (2016), akademik başarısı düşük olan lise öğrencilerinin daha fazla AED göstermelerini, öğrencilerin düzenli ders çalışmamaları ve sınava hazırlıklarını son ana bırakmalarının sınavlardan düşük not almalarına neden olabileceği şeklinde açıklamıştır. Owens ve Newbegin (1997), ise akademik başarının lise öğrencilerindeki AED'yi yordadığını tespit etmiştir (akt. Çetin, 2016). Alanyazında AED ile akademik başarı arasında olumsuz yönde ilişki olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (Balkıs ve diğerleri, 2006). Kim ve Seo (2015), erteleme sürecinin akademik performans ile olumsuz ilişkili olduğunu belirtirken; Çetin (2016), akademik ertelemeyi yordayan bir değişken olarak genel ağırlıklı not ortalamasının arttıkça AED'nin azaldığını ortaya konmuştur. Ayrıca Akinsola, Tella ve Tella (2007), akademik erteleme ile akademik başarının ilişkili olduğunu; erteleme düzeyi düşük olan üniversite öğrencilerinin ortalama ve yüksek olanlara göre daha iyi akademik performans sergilediklerini tespit etmiştir.

2.5. Ergenlerde Medya ve Teknoloji Kullanımı

İngiltere merkezli global sosyal medya ajansı We Are Social ile Hootsuite ajansı işbirliğiyle yayınlanan, tüm dijital kanalların kullanımıyla ilgili ülkeler bazında detayların sunulduğu "Digital in 2018" raporuna göre dünya nüfusunun 4 milyar 21 milyonu internet kullanıcıdır (URL1, 2018). Bu da dünya nüfusunun yarısından fazlasının çevrimiçi

durumda olduğu anlamına gelmektedir. Bu rakamlar bir önceki yıl ile kıyaslandığında, 2017 yılında %7'nin üzerinde bir büyüme sağlandığı görülmektedir. Sosyal medya kullanıcı rakamlarına baktığımızda ise 2017 yılında dünya genelinde sosyal medya kullanıcıları %13 artarak 3 milyarı geçmiştir. Ayrıca çarpıcı bir bilgi olarak toplamda 7.6 milyar ile dünyadaki mobil elektronik cihaz sayısı dünya nüfusundan fazla konuma gelmiştir (URL1, 2018). 2017 yılında yayınlanan rapora göre Türkiye'de 80 milyonun 48 milyonu internet kullanıcıları iken, 2018 verilerine bakıldığında 81 milyon insandan 54 milyonunun internet kullanıcısı, 51 milyonunun ise sosyal medya kullanıcısı olduğu görülmektedir (URL2, 2017). Rakamlardan da görüleceği üzere günden güne artan kullanım oranları ile bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) ve sosyal medya hayatımızın önemli bir parçası haline gelmiştir. Özellikle çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olan ergenlik dönemindeki bireylerin aileden bağımsızlığını kazanma sürecinde BİT, bu bağımsızlığı desteklerken, genç neslin bu araçlarla daha rahat olmasını ve sosyal ilişkilere erişimini kolaylaştırmasından dolayı sıkça kullanılmaktadır (Choliz, Echeburua ve Labrador, 2012).

Ergenler için internet ve internete bağlı gelişen teknolojiler çok kullanışlı bir araştırma aracı olmasına rağmen, akademik amaçlı olmayan web sitelerinde saatlerce gezinmeleri, internet tabanlı mesajlaşma uygulamalarını yoğun kullanmaları, etkileşimli oyunları oynarken zaman sınırı koymamaları gibi davranışları nedeniyle önemli akademik sorunlar yaşamaktadırlar. İnterneti yanlış kullanan öğrenciler ödevlerini ve görevlerini tamamlayamadığı için düşük notlar almakta, sınavlarda başarısız olmakta ve ertesi gün uykusuz ve bitkin olarak derse katılmaktadır (Young, 1998). Mobil cihazların yaygınlaşması ile internete her an her yerden bağlı kalabilmek mümkündür. Bu durum ise medya ve teknolojileri hayatın vazgeçilmez bir parçası haline dönüştürmektedir. Öyle ki günümüzde kontrolsüz kullanımdan dolayı akıllı telefon (Choliz ve diğerleri, 2012), dijital oyun (Arslan, Kırık, Karaman ve Çetinkaya, 2015), internet (Günüç, 2009), sosyal medya (Tutgun-Ünal, 2015) bağımlılığı gibi çeşitli teknolojik bağımlılıklar meydana gelmektedir. Cep telefonları, son birkaç yıl içinde teknolojik yenilikler, sosyal etki ve kullanım oranları açısından en göze çarpan gelişmeyi gösteren önemli BİT arasında yer almaktadır (Choliz, 2012).Günümüzde akıllı telefon adını alan cep telefonları, internet bağlantısına sahip bir bilgisayar gibi işlev görmektedir, kullanıcıya arama yapma, mesajlaşma, internette gezinme, video/fotoğraf görüntüleme ve paylaşma, video oyunları

oyunlama ve muazzam miktarda uygulama kullanma olanağı sağlamaktadır (Lepp ve diğerleri, 2014).

İnternet/sosyal medya kullanıcı sayısı hızla artarken bu durumun bireylerin yaşamlarına getireceği değişimler merak konusudur. “Digital in 2018” raporuna göre 2017 yılında Türkiye’deki internet kullanıcı sayısı %13 artarak 6 milyon kişi eklenmiş, aktif olarak sosyal medya kullanıcı sayısı ise %6 artmıştır. Ayrıca aynı rapora göre Türkiye nüfusunun yaklaşık %73’ü mobil cihaz kullanmakta, %63’ü ise internete mobil cihazlardan bağlanmaktadır. Kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmasına ve sayısız sosyal ve kişisel işlevlerin yerine getirilmesine olanak tanınmasına rağmen, cep telefonu, akıllı telefon, tablet gibi mobil cihazların kontrolsüz, uygunsuz veya aşırı kullanımı özellikle ergenlerin ebeveynleriyle ve diğer alanlardaki etkileşimlerinde çeşitli sorunlara yol açabilmektedir. Özellikle cep telefonlarının aşırı kullanımı, bireylerin günlük yaşamındaki diğer aktivitelerinin aksamasına neden olabilmekte, kişilerarası ilişki kurallarını değiştirebilmekte ve hatta kullanıcının sağlığını veya refahını etkileyebilmektedir (Choliz ve diğerleri, 2012). Yapılan bazı araştırmalar gençlerin cep telefonuna olan bağılıklarından sınıf ortamında da vazgeçemediğini, cep telefonlarıyla ders esnasında da meşgul olduğunu ya da cep telefonlarının zihinlerini meşgul ettiğini belirtmektedir (Dirik, 2016). Alanyazında sorunlu cep telefonu kullanımının AED ve akademik başarısızlıkla ilişkili olduğunu gösteren çeşitli çalışmalar mevcuttur (Pamuk ve Atlı, 2016).

Dijital medya araçlarının ulaşılabilirliğinin artması ve yaygınlaşmasıyla bilgisayar oyunlarına ya da dijital oyunlara her ortamdan kolaylıkla erişilebilmektedir. Bununla birlikte sadece çocuklar ya da gençlerin değil, yetişkin bireylerin de ilgisini çekebilecek her türlü oyun üretilip dijital kullanıcıların kullanımına sunulmaktadır (Çukurluöz, 2016). Ergen bireyler yetişkin bireylere kıyasla oyun oynamayı gündelik işler, ders çalışma benzeri sorumluluklarını yerine getirmeye tercih etmektedir (Griffiths, Davies ve Chappell, 2004). Alanyazına bakıldığında çevrimiçi oyunların aşırı kullanımı akademik performans üzerinde olumsuz bir etki yaratmakta, kaygının artmasına ve kişilerarası ilişkilerin bozulmasına neden olmakta, gerçeklikten kaçınan bireylerin çeşitli suçlara karışmasına yol açabilmektedir (Wan ve Chiou, 2006). Video oyunu kullanımı ile genel not ortalaması arasındaki ilişkiye odaklanan Anand (2007), çalışma yaptığı üniversite

öğrencilerinde video oyun oynama süresi arttıkça bu öğrencilerin genel not ortalamalarının düştüğünü gözlemlemiştir.

Ergen bireyler çeşitli sosyal ağlarda sıkça vakit geçirmektedir. Sosyal ağ platformları, insanların ilgilendikleri herhangi bir konuda paylaşımında bulunma ya da sadece gezinme amacıyla bir araya geldikleri sanal topluluklardır. Bu toplulukların üyeleri sesli, görüntülü konuşma, anlık mesajlaşma, video konferans, bloglar ve sitenin sunduğu farklı servisler aracılığı ile birbirleriyle ya da arkadaşlarıyla haberleşebilmektedir (Murray ve Waller, 2007). Sosyal medya, son yıllarda yaygınlaşma ve popülerlik kazanma açısından en büyük gelişimi gösteren medya türüdür (Pempek, Yermolayeva ve Calvert, 2009). Tuğlu (2017), yaptığı araştırmaya göre ortaokul öğrencilerinin %40.8 kadarı her gün internete bağlandığını, öğrencilerin %53'ünün her gün bir kereden fazla, %76'sının ise her gün en az bir kere sosyal medya ağlarını ziyaret ettiğini ifade etmiştir.

Bireyler hayatımızın bir parçası haline gelen sosyal ağları çeşitli sebep ve amaçlarla kullanmaktadır. Gülnar, Balcı ve Çakır (2010), Facebook, YouTube gibi sosyal ağ sitelerinin kullanım amaçlarına dair yedi farklı motivasyon kaynağı sıralamıştır. Bunlar; narsisizm ve benlik sunumu, medya alışkanlığı ve performans, boş zaman değerlendirme, bilgi arama, kişisel statü, ilişki sürdürme ve eğlence şeklinde sıralanmaktadır. Kullanıcılara geniş bir kullanım amacı sunan çeşitli sosyal ağlar, bireylere cazip ortamlar sunarak bu ortamda geçirdikleri zamanın artmasına yol açmaktadır. Teknolojiye erişimin kolaylaşması ile birlikte bireylerin sosyal ağ sitelerinin kullanım sıklıkları ve süreleri gerçek amacından uzaklaşarak yapılması gereken işlerin ertelenmesine neden olabilmektedir.

2.6. MTK ile Akademik Erteleme İlişkisi

Öğrencilerin günlük internet kullanma süreleri arttıkça internette oyalanma davranışı sonucunda AED gösterme eğilimleri de artmaktadır (Tekin-Akdemir, 2013). Odacı ve Çelik (2012), üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada problemlili internet kullanımı ile öğrencilerin akademik öz-yeterlikleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Araştırmacılar problemlili internet kullanımı davranışı gösteren öğrencilerin zamanlarının çoğunu internet başında geçirdikleri için akademik

sorumluluklarına yeterli düzeyde zaman ayırmadıkları ve ödev ve proje gibi akademik görevlerinin zamanında bitirmedikleri veya ertelediklerini bunun sonucunda ise yaşanan başarısızlık duygusunun öğrencinin akademik öz-yeterlik inancının azalmasına neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Teyfur, Akpunar, Safalı ve Ercengiz (2017), çalışma yaptıkları üniversite öğrencilerinin akademik erteleme düzeyleri ile sosyal medya bağımlılığının meşguliyet boyutu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ifade etmişlerdir. Sosyal medyada üyeliği bulunan öğrenciler sosyal medya ile daha çok meşgul olmakta ve sosyal ağların kullanım süresi arttıkça, sosyal medyayla meşguliyet artmaktadır. Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri arttıkça, AED gösterme eğilimleri de artmaktadır (Geng ve diğerleri, 2018). Akkuş (2018), ortaokul öğrencilerinin popüler sosyal medya platformlarından olan Facebook sosyal ağına karşı tutumu ile akademik erteleme ilişkisini çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Çalışma sonucunda Facebook'taki arkadaş sayısı, Facebook kullanım sıklığı, günlük internet ve günlük Facebook kullanım süresi değişkenleri arttıkça AED gösterme eğiliminin de arttığını tespit etmiştir. MTK, AED'yi yordayan bir değişken olarak karşımıza çıkarken, AED göstermeye yatkın öğrenciler de medya ve teknolojileri daha çok kullanmaktadır (Rozgonjuk ve diğerleri, 2018).

2.7. MTK ile Akademik Başarı İlişkisi

Araştırmacılar, çağdaş dijital iletişim teknolojilerinin en etkin kullanıcıları olarak öğrencilerin iletişim teknolojileri kullanımının büyük ve hızlı gelişimiyle birlikte, bu teknolojilerin akademik performansları üzerindeki etkiyi araştırmaya başlamıştır. Gerek sınıf ortamında gerekse sınıf dışında kullanımı artan teknolojilerin hangi amaçla ve ne sıklıkla kullanıldığı, kullanım sürelerinin ve sıklıklarının başarıya etkisi önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Tablet, akıllı telefon, dizüstü bilgisayar gibi taşınabilir cihazların yaygınlaşmasıyla öğrencilerin %62'si sınıf içinde, ders çalışırken ya da ödev yaparken bu tip elektronik medyaları akademik olmayan amaçlarla kullandıklarını bildirmiştir (Jacobsen ve Forste, 2011). Bunun yanında popülerliği göz önüne alındığında, ebeveynler ve eğitimciler sosyal ağların çocuklar ve öğrenciler üzerindeki etkileri hakkında çeşitli kaygılara sahiptir (Ahn, 2011). Bazı araştırmalar MTK'nın akademik performans üzerinde çok az etkisi olduğunu ya da etkisi olmadığını işaret

etmekteyken (Pasek ve diğeri, 2009); bazı çalışmalar olumsuz etkisi olduğunu belirtmektedir (Kubey ve diğeri, 2001; Anand, 2007; Chen ve Peng, 2008). Özellikle eğitim alanında sosyal medyanın akademik başarısı üzerindeki etkisi son yıllarda en çok araştırılan konulardan biri haline gelmiştir.

Ahmed ve Qazi (2011), sosyal medya platformlarının üniversite öğrencilerinin başarılarına herhangi olumsuz bir etkisi olmadığını belirtirken; bilişsel teori ve çoklögrev (multitasking) araştırmaları bu çalışmanın aksine olumsuz yönde etkisi olduğunu göstermektedir (Camilia, Ibrahim ve Dalhatu, 2013; Wentworth ve Middleton, 2014). Bedir (2016), ise sosyal medya hesabı olan öğrencilerin, sosyal medya hesabı olmayan öğrencilere göre not ortalamalarının daha düşük olduğunu dolayısıyla bir sosyal medya hesabına sahip olmayan öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Giunchiglia, Zeni, Gobbi, Bignotti ve Bison (2018), yaptıkları çalışma ile sosyal medya kullanımının akademik performansı olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Junco ve Cotten (2012), okulda saatleri içinde Facebook kullanımı ve mesajlaşmanın akademik başarıya olumsuz etkisi olduğunu tespit etmiştir. Akademik amaçlarla sosyal medya kullanımının ise öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkiye sahip olduğuna dair çalışmalar mevcuttur (Lambic, 2016). Kirkorian, Wartella ve Anderson (2008), elektronik medya kullanımının yararlı olduğunu ve akademik başarı üzerinde olumsuz bir etkisinin olmadığını, elektronik ortamın erişilebilirliği arttıkça öğrencilerin öğrenme potansiyelinin geliştiğini belirtmiştir. Abdurahman, Hasan, Sayuti ve Abdullah (2019), sosyal ağ kullanımının akademik performans ve akademik olmayan performans ile olumlu yönde bir ilişkisi olduğunu ifade etmiştir.

Son yıllarda yapılan araştırmalara göre gençler arasında kitap okuma gibi yoğun dikkat gerektiren aktiviteler azalmaktadır. Bu duruma yol açan etkenlerden bir tanesinin de yeni medya teknolojilerinin ulaşılabilir hale gelmesiyle 8-18 yaş arasındaki bireylerin çeşitli medyalarla saatlerini harcamaları ve ödev yaparken bir yandan da mesajlaşmalarının ya da TV izlemelerinin sonucu olarak yaşadıkları dikkat dağınıklığı olduğunu söylemek mümkündür (Levine, Waite ve Bowman, 2007). Ergen bireyler arasında medya kullanımı sınıf dışında olabildiği gibi sınıf içinde de görülmektedir. Örneğin; akademik görevleri yerine getirirken mesajlaşmak dikkat dağınıklığına neden olmaktadır. Üniversite öğrencileri okul dışında ya da içinde sık sık Facebook

kullandıklarını, e-posta gönderdiklerini, cep telefonlarından konuştuklarını bildirmişlerdir (Junco ve Cotten, 2012).

2.8. Ergenlerde Akademik Erteleme ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Öğrenciler arasında sıklıkla görülen AED, akademik başarıyı olumsuz etkileyen etmenlerden bir tanesidir (Oran, 2016; Yayıcı ve Düşmez, 2016; Akkuş, 2018). Bu nedenle alanyazında AED'nin sebeplerine ve sonuçlarına ilişkin ilgili birçok araştırma bulunduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde akademik erteleme nedenleri olarak başarısızlık korkusu, karar verme güçlüğü, tembellik ve risk alma davranışı (Uzun-Özer, 2009); performans kaçınma amaç eğilimli olmak ve zayıf sorumluluk duygusuna sahip olmak, başarısızlık korkusu (Özer ve Altun, 2011) gösterilebilir. AED'yi yordayan değişkenler ise şöyle sıralanmıştır:

- Bireyin özsaygı düzeyi, ana-baba okul başarısı değerlendirme ve okul başarısından doyum düzeyi, kişinin kendisine yönelik mükemmeliyetçiliği ve kişinin başkalarının kendisinden beklentileri ile ilgili mükemmeliyetçiliği (Çakıcı, 2003).
- Akademik güdülenme, akademik öz-yeterlik ve akademik yükleme stilleri, benlik saygısı, kaygı ve başarı amaçları (Kandemir, 2012).

Akademik erteleme davranışı ile ilgili yurtiçinde yapılan çalışmalara bakıldığında çeşitli değişkenlere göre incelendiğini görmekteyiz. Oran (2016), Anadolu lisesi türündeki farklı liselerde öğrenim gören 527 öğrenci ile yaptığı tez çalışmasında, öğrencilerin AED gösterme düzeylerini sınıf düzeyi, cinsiyet, yaş, doğum sırası ve anne eğitim durumu bağımsız değişkenlerine göre incelemiş ve aralarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı; hedef belirleme düzeyi, akademik başarı düzeyi ve baba eğitim durumu bağımsız değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna erişmiştir. Çetin (2016), 1607 lise öğrencisi ile yaptığı çalışmada öğrencilerin akademik erteleme davranışlarını çeşitli değişkenlere göre incelemiştir. Araştırma neticesinde öğrencilerin akademik erteleme düzeylerinin orta derecede olduğunu, erkek öğrencilerin akademik erteleme düzeylerinin kız öğrencilerininkine göre anlamlı düzeyde daha yüksek çıktığını tespit etmiştir. Sınıf düzeyi açısından akademik erteleme ölçeği puanları

karşılaştırıldığında ise 12. sınıf öğrencileriyle 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin akademik erteleme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğunu ifade etmiştir. Elde edilen bulgular ışığında sınıf seviyesi daha yüksek olan erkek öğrencilerin sınıf düzeyi düşük olan kız ve erkek öğrencilere kıyasla daha fazla akademik erteleme yaptığını belirtmiştir. Ayrıca okul türü değişkeninin ve cinsiyet ile okul türü arasındaki etkileşimin öğrencilerin akademik erteleme ölçeği puanları üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığını tespit etmiştir.

Akademik ertelemenin nedenlerinden biri olarak MTK'yı incelediğimizde alanyazında sosyal medyada geçirilen vakit ve günlük internet kullanım süresi ile AED'nin ilişkili olduğunu gösteren çalışmaların mevcut olduğunu görmekteyiz (Ergenç, 2011; Tekin-Akdemir, 2013; Gürültü, 2016; Uzun, 2016). Günlü ve Ceyhan (2017), 1088 lise öğrencisi ile yaptığı çalışma sonucunda, çalışma grubunun ortalama günlük internet kullanımı süresinin 3.42 saat olduğunu ve ne kadar uzun süre internet kullanıyorsa, sorunlu internet kullanım seviyelerinin o oranla yükseldiğini tespit etmiştir. Ayrıca sonuçlar problemlü internet kullanımı ile genel erteleme ve AED arasında anlamlı, olumlu yönde ve düşük düzeyde bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Tekin-Akdemir (2013), farklı sosyoekonomik profile sahip iki ilköğretim okulunda 490 öğrenci ile Facebook tutumları ile akademik ertelemeleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı çalışma neticesinde öğrencilerin Facebook tutumları yükseldikçe, akademik erteleme davranışlarının arttığını tespit etmiştir. Öğrencilerin akademik erteleme eğilimleri ile okul, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, kendine ait bir odaya sahip olma durumu, internet kullanım tarihçesi ve interneti günlük kullanım süresi ve Facebook sosyal ağında geçirdikleri günlük zaman değişkenleri açısından incelemiş ve aralarında anlamlı farklılıklar olduğunu belirtmiştir. Şahin (2014), akademik amaçlı Facebook kullananların ise akademik erteleme eğilimi göstermediğini ortaya koymuştur. Uzun (2016), üç farklı tür lisede (Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İmam Hatip Anadolu Lisesi) öğrenim gören 450 öğrenci ile yaptığı çalışmada AED ile Facebook sosyal ağını kullanma sıklığı arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyleri arttıkça akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanların arttığı görülmüştür. Öğrencilerin beyan ettiği gelir düzeyi ile akademik erteleme davranışları arasında anlamlı bir farklılık

bulunmamıştır. Ayrıca akademik başarısını düşük algılayan öğrencilerin akademik erteleme ölçөгünden aldıkları puanlar, yüksek algılayan öğrencilere göre daha yüksektir.

Gürültü (2016), 473 lise öğrencisinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi incelediği tez çalışmasında genel olarak lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıklarının orta seviyede, akademik erteleme davranışlarının ise orta seviyenin üzerinde olduğu belirlemiştir. Araştırmacı öğrencilerin sosyal medyadaki meşguliyetlerinin, erkek öğrencilerin ise akademik erteleme davranışlarının daha yüksek olduğunu; ayrıca sosyal medya bağımlılığının AED'nin anlamlı bir yordayıcısı olduğunu ve sosyal medya bağımlılığın, AED'nin yaklaşık %19'unu açıkladığını belirtmiştir. Araştırma grubunun sosyal medya bağımlılığı ve AED açısından cinsiyet, okul türü, sınıf seviyesi, anne-baba öğrenim durumu, sosyal medya günlük kullanım süresi, sosyal medyayı ne zamandır kullandığı gibi farklı demografik değişkenler açısından farklılaştığını tespit etmiştir. Yayı ve Düşmez (2016), ergenlerin akademik erteleme davranışlarının sebeplerini cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm ve akademik başarı düzeyleri açısından incelemek amacı ile bir grup lise öğrencisi ile yaptıkları çalışmada akademik başarısı orta düzeyde olan öğrencilerin daha fazla AED sergilediğini, 12. sınıf öğrencilerinin diğer kademede öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla akademik ertelemeci olduğunu belirtmiştir. Akademik erteleme ile ilgili yurt içinde yapılan yayın ve araştırmalar ayrıntılı olarak Tablo 2.1'de gösterilmiştir.

Tablo 2.1. AED ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Çalışma	Örneklem Grubu	Araştırmanın Amacı	Araştırmanın Sonucu
Çakıcı (2003)	547 üniversite öğrencisi	Genel erteleme ve akademik erteleme davranışlarını özsaygı, mükemmeliyetçi kişilik ve akademik başarı değişkenleri ile ilişkisini incelemek	Özsaygı düzeyi, okul başarısından doyum düzeyi, kişinin kendisine yönelik ve başkalarının kendisinden beklentileri ile ilgili mükemmeliyetçiliği AED'nin yordayıcılarındadır.
Akbay (2009)	763 üniversite öğrencisi	Cinsiyete göre akademik güdülenme, akademik yükleme stilleri ve akademik öz-yeterlik inancının AED'yi ne derecede yordadığını incelemek	Akademik güdülenme, akademik öz-yeterlik ve akademik yükleme stilleri erkek öğrencilerin, akademik güdülenme ve akademik yükleme stilleri kız öğrencilerin AED'lerini yordamaktadır.
Uzun-Özer (2009)	223 lise öğrencisi	AED'nin sıklığını ve olası nedenlerini belirlemek, umut düzeyinin AED üzerindeki etkisini anlamak	Katılımcıların %54'ü akademik işlerini ertelemektedir, olası erteleme nedenleri başarısızlık korkusu, karar verme güçlüğü, tembellik ve risk alma davranışıdır.
Özer ve Altun (2011)	289 üniversite öğrencisi	AED'nin nedenlerini çeşitli değişkenlere göre incelemek.	Performans kaçınma amaç eğilimli ve sorumluluk duygusu zayıf öğrenciler, başarısızlık korkusu ve tembellik nedenleriyle akademik çalışmalarını ertelemektedir.
Odacı (2011)	398 üniversite öğrencisi	Akademik öz-yeterliliğin ve AED'nin problemleri internet kullanımında yordayıcı rolünü araştırmak.	AED ile problemleri internet kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
Kandemir (2012)	376 üniversiteye hazırlık öğrencisi	AED'yi kaygı, başarısızlık korkusu, benlik saygısı ve başarı amaç değişkenleri çerçevesinde açıklamak..	Benlik saygısı, kaygı, başarısızlık korkusu ve başarı amaçları değişkenleri bir model içinde öğrencilerin AED'lerini açıklamaktadır.
Tekin-Akdemir (2013)	490 ilköğretim öğrencisi	Facebook tutumu ile AED ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemek.	Facebook tutumu yükseldikçe, AED artmaktadır.
Şahin (2014)	715 Facebook kullanıcısı	Facebook kullanıcılarının akademik erteleme davranışlarını incelemek.	Akademik amaçlı Facebook kullananlar, akademik erteleme eğilimi göstermemektedir.
Uzun (2016)	450 lise öğrencisi	AED ile Facebook kullanımı arasındaki ilişkiyi irdelemek.	AED ile Facebook sosyal ağı kullanma sıklığı arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Anne ve baba eğitim düzeyleri arttıkça AED artmaktadır.
Oran (2016)	527 lise öğrencisi	AED'yi çeşitli demografik değişkenlere ve akademik başarıya göre incelemek.	AED; hedef belirleme düzeyi, akademik başarı düzeyi ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.
Çetin (2016)	1607 lise öğrencisi	AED'yi çeşitli değişkenlere göre incelemek.	Katılımcılar orta düzeyde AED göstermektedir. AED cinsiyete ve sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.
Yaycı ve Düşmez (2016)	309 lise öğrencisi	AED'yi cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm ve akademik başarı düzeyleri açısından incelemek.	AED akademik başarı düzeyine ve sınıf seviyesine göre farklılaşmaktadır.

Gürültü (2016)	473 lise öğrencisi	Sosyal medya bağımlılığı ve AED arasındaki ilişkiyi incelemek.	AED cinsiyete göre farklılaşmakta, sosyal medya bağımlılığı AED'nin anlamlı bir yordayıcısıdır ve yaklaşık %19'unu açıklamaktadır.
Günlü ve Ceyhan (2017)	1088 lise öğrencisi	Problemlerli internet kullanımı ve AED ilişkisini incelemek.	Problemlerli internet kullanımı ile AED arasında anlamlı, olumlu yönde ve düşük düzeyde bir ilişki vardır.
Akkuş (2018)	656 ortaokul öğrencisi	Facebook tutumları ile AED ilişkisini incelemek	AED cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi, Facebook arkadaş sayısı, Facebook kullanım sıklığı, günlük internet kullanım süresi ve günlük Facebook kullanım süresine göre farklılaşmaktadır.

2.9. Ergenlerde MTK ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar

TÜİK (URL3, 2013) 06-15 yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya raporuna göre Türkiye’de bilgisayar kullanımı ortalama yaşı sekiz, internet kullanımı ortalama yaşı ise dokuzdur. 11-15 yaş grubundaki çocuk ve ergenlerde bilgisayar kullanım oranı %73.1, internet kullanım oranı %65.1 ve cep telefonu kullanımı oranı %37.9 olarak tespit edilmiştir. Haftalık ortalama internet kullanım sürelerine bakıldığında, internet kullanan 06-15 yaş grubundaki çocukların %45.6’sı hemen her gün kullanmakta olup, 11-15 yaş grubunda ise her gün televizyon izleyen çocukların oranı %90.2 olarak tespit edilmiştir. Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi’nin araştırma sonuçlarına göre Türkiye’de 9-16 yaş arasındaki çocuk ve ergenlerin internet kullanmaya başlama yaşı 10 olmakla birlikte günde ortalama 1-1.5 saat internet kullanmaktadırlar. Projenin güncel rakamları Bölüm 3’te ayrıntılı olarak verilmiştir. Bu yaş grubundaki çocuk ve ergenler interneti en çok okul ile ilgili işler için kullandığını, oyun oynamak, haberleri takip etmek, eğlence ve video klip izlemek, müzik ya da film indirmek, akranlar ile sosyal ağlarda paylaşımda bulunmak gibi amaçlarla da kullanmaktadır (Akbulut, 2013). TÜİK Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (URL4, 2018), verilerine göre 16-74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar ve internet kullanımı 2017 yılında sırasıyla %56.6 ve %66.8 iken 2018 yılında %59.6 ve %72.9’dur. Önceki yıllara bakıldığında ise bu rakamların artan oranlarla değiştiğini görmekteyiz.

Öğrenciler arasında internet kullanım oranları son yıllarda giderek artmakta ve yapılan araştırmalar, öğrencilerin interneti ders çalışma, ödev yapma gibi amaçlardan çok sosyal ağlara katılmak için kullandıkları sonucunu göstermektedir (Baştürk-Akca, Sayımer ve Ergül, 2015). Ayrıca öğrencilerin büyük bölümünün evinde internet

bağlantısına sahip bir bilgisayar bulunmakta ve çoğu günde en az bir kez sosyal ağları ziyaret etmektedir. Taşınabilir cihazların yaygınlaşmasıyla öğrenciler sosyal medyaya her an her yerden erişebilmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerine mobil ağlardan erişimin kolaylaşmasının öğrencinin ders sırasında ya da ödev yaparken sosyal ağlarda vakit geçirerek odaklanamaması ve gelen iletileri cevaplayarak dikkat dağınıklığı yaşamasına sebep olmaktadır (Bedir, 2016). Öğrencilerin bu davranışları zamanla alışkanlık haline dönüşmekte ve öğrencilerin ödev yapma, ders çalışma gibi akademik görevlerini ertelemelerine sebep olabilmektedir (Tekin-Akdemir, 2013). Acun, Yücel, Belenkuyu ve Keleş (2018), 2253 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçlarını belirlemiş ve bu kullanım amaçları akademik ortalama, sosyoekonomik seviye, dünya görüşü ve sosyal medya kullanım sıklığı değişkenlerine göre irdelemiştir. Sonuçta öğrencilerin sosyal medyayı kullanma amaçlarını vakit geçirme ve eğlence, siyasi konu ve gruplardan haberdar olma, araştırma, network olarak dört kategoriye ayırmış ve öğrencilerin sosyal medyayı en çok araştırma yapma amacıyla, en az ise siyasi konu ve gruplardan haberdar olma amacıyla kullandıklarını ifade etmiştir.

2.10. Ergenlerde AED ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Öğrencilerin zamanı etkin kullanamaması sonucunda, yapılması gereken akademik görevler yerine diğer işleriyle meşgul olmaları durumu olan akademik erteleme, araştırmacıların ilgisini çeken bir konudur. Akademik erteleme kavramının sebeplerinin ve sonuçlarının incelenmesi, akademik hayatın amaçlarından biri olan akademik başarı ile doğrudan ilişkilidir. Alanyazında AED arttıkça akademik performansın olumsuz yönde etkilendiğini gösteren çalışmalar mevcuttur. Kim ve Seo (2015), erteleme davranışı ve akademik performans arasındaki ilişkiyi araştırdığı 1984-2014 yılları arasında yayınlanmış, 38529 katılımcının katıldığı 33 çalışmayı meta-analiz yöntemiyle inceledikleri çalışma neticesinde erteleme sürecinin akademik performans ile olumsuz ilişkili olduğunu, katılımcıların demografik özelliklerinin bu ilişkiyi etkilediğini ortaya koymuştur. Akinsola ve diğerleri (2007), matematik bölümünde öğrenim gören 150 üniversite öğrencisiyle yaptıkları çalışmada akademik erteleme ile matematik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemişler ve öğrencilerin erteleme ölçeğinden aldıkları puan ile matematik dersi başarı notlarını karşılaştırmışlardır. Sonuçta araştırma bulguları

akademik erteleme ile matematik başarısı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu; düşük erteleme puanına sahip öğrencilerin ortalamadan daha iyi performans gösterdiklerini ifade etmiştir.

Son yıllarda artan medya çeşitliliği ve teknolojiye erişimin kolaylaşması ile bu teknolojilerin özellikle sosyal medyanın AED üzerindeki etkisi araştırma konusu olmuştur. İnternetin yaygınlaşmasıyla Whatsapp gibi ücretsiz anlık mesajlaşma programlarının kullanılması öğrencilerin dikkat dağınıklığına neden olarak zaman yönetim problemi ve erteleme sorunları yaşamasına, derse hazırlık ve ödev yapma gibi akademik görevleri için ayırdığı zaman çizelgesine uymamasına neden olmaktadır (Yeboah ve Ewur, 2014). Meier, Reinecke ve Meltzer (2016), Üniversite öğrencilerinin Facebook kontrol etme alışkanlığının, önemli görevlerini ertelemelerine yol açtığını ve bu erteleme durumunun öğrencilerin akademik stres seviyelerini arttırdığını vurgulamaktadır. Ders esnasında sosyal medya kullanan öğrenciler erteleme davranışı göstermeye kullanmayanlara göre daha eğilimlidir (Rozgonjuk ve diğerleri, 2018). Öğrencilerin sosyal ağları günlük kullanım süresi, sosyal ağlara üye olma süresi, sosyal ağlara giriş sıklığı ile akademik erteleme davranışları arasında bir ilişki bulunmaktadır (Rashmei ve Khosravi, 2016). Bunun yanında sosyal medya kullanımı ile erteleme davranışı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını gösteren çalışmalar da mevcuttur. Kamath ve Augustine (2017), Hindistan'ın Karnataka eyaletinde bir üniversitede öğrencilerin sosyal medya kullanımı ile erteleme arasındaki ilişkiyi ve akademik performans üzerindeki etkisini belirlemek için karşılaştırmalı bir çalışma yapmıştır. Yapılan istatistiksel testler sonucunda sosyal medya kullanımı ile erteleme davranışı arasından anlamlı bir farklılaşma bulunmadığını, fakat öğrencilerin çoğunluğunun sosyal medya kullanımının erteleme davranışına yol açtığını düşündüklerini tespit etmişlerdir. Akademik erteleme ile ilgili yurt dışında yapılan yayın ve araştırmalar Tablo 2.2'de ayrıntılı olarak görülmektedir.

Tablo 2.2. AED ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Çalışma	Örneklem Grubu	Araştırmanın Amacı	Araştırmanın Sonucu
Akinsola ve diğerleri (2007)	150 üniversite öğrencisi	Akademik erteleme ile matematik başarısı arasındaki ilişkiyi incelemek.	AED seviyelerine göre matematik başarısı farklılaşmaktadır.
Kim ve Seo (2015)	38.529 katılımcı	Erteleme davranışı ve akademik performans arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmaları incelemek.	Erteleme süreci akademik performans ile olumsuz ilişkilidir, katılımcıların demografik özellikleri bu ilişkiyi etkilemektedir.
Meier ve diğerleri (2016),	699 üniversite öğrencisi	Facebook sosyal ağının erteleme ile ilişkisini incelemek.	Facebook kontrol etme alışkanlığı ve eğlenme değişkeni, Facebook nedeniyle yapılan erteleme değişkeninin 40%'ını açıklamaktadır.
Rashmei ve Khosravi (2016)	375 ortaokul öğrencisi	Çevrimiçi sosyal ağların akademik erteleme üzerindeki etkisini araştırmak..	Soyal ağları günlük kullanım süresi, sosyal ağlara üyelik süresi, giriş sıklığı ile akademik erteleme arasında bir ilişki bulunmaktadır.
Qaisar, Akhter, Masood, Rashid (2017)	200 üniversite öğrencisi	Problemlili mobil telefon kullanımı, akademik erteleme ve akademik başarı ilişkisini incelemek.	Problemlili internet kullanımı ve akademik erteleme değişkeninin birlikte akademik performans üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.
He (2017)	201 üniversite öğrencisi	AED'yi çok değişkenli olarak incelemek.	Öğrencilerin %48'i çok sık ya da daima AED göstermektedir. Tembellik, motivasyon eksikliği, stres, internette fazla zaman geçirme ve akademik görevin zorluğu AED'nin başlıca nedenleridir.

2.11. Ergenlerde MTK ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Son dönemdeki teknolojik ilerlemeler ve sosyal medya araçlarının sayısı ve çeşitliliği artmış olup, şu anda bu teknolojiler, hem eğitim ortamlarında hem de bu ortamların dışında, öğrencilerin kişisel yaşamlarının önemli bir parçası haline gelmiştir. Yapılan çeşitli çalışmalara göre akademik başarı ile olumsuz ilişkiye sahip şu değişkenlere değinmiştir:

- Aşırı video oyun kullanımı (Anand, 2007),
- Günlük ortalama akıllı telefon kullanım süresi (Felisoni ve Godoi, 2018),
- İnternet kullanımı (Chen ve Peng, 2008),
- Ders esnasında cep telefonuna arama gelme sıklığı (End, Worthman, Mathews ve Wetterau (2010),

- Facebook sosyal ağının kullanım sıklığı (Kirschner ve Karpinski (2010),
- Cep telefonu, sosyal medya gibi elektronik medya kullanımı (Jacobsen ve Forste, 2011; Hassell ve Sukalich, 2016),
- Facebook sosyal ağında geçirilen zaman (Junco, 2012),
- Sosyal ağlarda harcanan vakit (Paul ve diğerleri, 2012),
- Üye olunan sosyal medya ağı sayısı (Leyrer-Jackson ve Wilson, 2017),
- Cep telefonu kullanımı/mesajlaşma (Lepp ve diğerleri, 2014).

Wentworth ve Middleton (2014), üniversite öğrencileri arasında sınıf içi ve dışında gün geçtikçe artan teknoloji kullanımının genel not ortalaması, ders çalışma süresi ve tahmin edilen ders notları değişkenleri ile akademik performans üzerine etkisini araştırarak teknoloji kullanımı sıklığının akademik başarı ile olumsuz yönde ilişkisi olduğunu ifade etmiştir. Hong, Chiu ve Huang (2012), Tayvanlı kız öğrencilerin mesajlaşma ve telefon aramalarını incelediğinde benzer sonuçlara ulaşmıştır. Walsh ve diğerleri (2013), eski ve yeni medya türlerinin akademik performans üzerindeki etkisini ayrı ayrı incelemiştir; cep telefonu kullanımı, sosyal medya kullanımı, film ve televizyon izleme ve elektronik ortamda dergi okumanın üniversiteli kız öğrencilerin genel not ortalamalarıyla olumsuz ilişkili olduğunu; elektronik ortamda gazete okuma ve müzik dinlemenin ise olumlu ilişkili olduğunu belirtmiştir. Baker ve Cochran (2012), ise yaptıkları çalışmada öğrencilerin Facebook'ta geçirdikleri zaman ile akademik başarıları arasında negatif bir ilişki tespit etmişlerdir. Günümüzde öğrencilerin aşırı cep telefonu kullanımı, eğitimciler açısından akademik başarıyı düşüren potansiyel bir tehlike olarak görülmektedir (Felisoni ve Godoi, 2018). Aşırı telefon kullanımının akademik performansı olumsuz etkilediğini gösteren çalışmalar alanyazında bulunmaktadır (Qaisar ve diğerleri, 2017). Gerek mobil cihazlarla gerek taşınmaz bilgisayarlarla video izleme, internet araması yapma, medya paylaşma, özellikle video oyun oynama davranışları ile akademik performans olumsuz ilişkilidir (Lau, 2017).

Sosyal paylaşım sitelerinin öğrenciler tarafından yaygın olarak kullanılması ve bu tür kullanımların akademik performans üzerindeki olası etkileri hem teorik hem de pratik bir öneme sahiptir (Doleck ve Lajoie, 2017). Birçok çalışma, sosyal medyayı sınıfta kullanmayı teşvik etmekle birlikte, bu tür teknolojilerin sınıf ortamına dâhil edilmesinin öğrenmeyi artırabileceğini öne sürerken, son yıllarda yapılan bir takım çalışmalar sosyal medya kullanımının akademik performans üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini

bildirmiştir (Levin ve diğerleri, 2007; Kirschner ve Karpinski, 2010; Junco, 2012; Rosen ve diğerleri, 2013). Öğrencilerin üçte ikisi ders esnasında, çalışırken ya da ödev yaparken elektronik medya araçlarıyla meşgul olmakta, bu durum ise dikkat dağınıklığına sebep olabilmektedir (Jacobsen ve Forste, 2011). Sınıf içinde cep telefonu, bilgisayar gibi cihazlar aracılığı ile internet kullanımı zamanla ders notlarının düşmesine neden olmakta ve zamanla bu cihazların öğrenmeye olan etkisi azalmaktadır (Ravizza, Hambrick ve Fenn, 2014). Maqableh ve diğerleri (2015), 366 üniversite öğrencisi ile yürüttükleri çalışmada sosyal medya platformları kullanımının öğrencilerin akademik performanslarını nasıl ve ne derecede etkilediğini araştırmış ve sosyal medya platformlarının öğrenci performansı üzerinde önemli bir etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Hassell ve Sukalich (2016), üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları ile akademik çıktıları ve tutumları arasındaki ilişkiye derin bir bakış açısıyla yaklaşmıştır. Sonuç olarak sosyal medya kullanımının akademik performansla olumsuz yönlü bir ilişkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Hawi ve Samaha (2016), yüksek telefon bağımlılığı riski bulunan öğrencilerin daha düşük genel not ortalamalarına sahip olduğunu ifade etmiştir.

Çevrimiçi sosyal ağlar internet kullanıcıları arasında yayılmakta ve özellikle öğrenciler arasında önemli bir iletişim aracı haline gelmektedir. Facebook, LinkedIn gibi çevrimiçi sosyal ağlar öğretimsel içerik paylaşımlarında bulunmak için de kullanılmaktadır (Paul ve diğerleri, 2012). Örneğin Michikyan ve diğerleri (2015), üniversite öğrencilerinin Facebook sosyal ağındaki duvar yazıları/durum güncellemelerinin %14 kadarının akademik temalar içerdiğini tespit etmiştir. Öğretimsel amaçlar dışında MTK'nın, öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini araştıran çalışmaların çoğu olumsuz etkisi olduğunu belirtmesine rağmen herhangi bir etkisi olmadığını belirten çalışmalar da alanyazında mevcuttur. Pasek ve diğerleri (2009), üniversite öğrencilerinin öğrencilerin Facebook kullanımı ile notları arasında olumsuz yönde güçlü bir ilişki bulunmadığını, Facebook kullanıcılarının akademik performanslarındaki değişiklikleri incelediklerinde Facebook kullanıcıları ile kullanmayan öğrencilerin akademik performanslarının farklılaşmadığını dile getirmiştir. Yine Alwagait, Shahzad ve Alim (2015), Suudi öğrencilerin aşırı sosyal medya kullanımının akademik performans üzerinde nasıl bir etki yarattığı sorunundan yola çıkarak yaptıkları çalışma sonucunda ortalama haftalık sosyal medya kullanım süresi ile

genel not ortalamaları arasında doğrudan bir ilişki bulunmadığını tespit etmiştir. Başka bir çalışmada ise Rashid ve Ashgar (2016), teknoloji kullanımı ile akademik performans arasında doğrudan bir ilişki bulunmadığını ifade etmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nicel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. MTK ile akademik erteleme; MTK ile akademik başarı gibi karşılaştırmalar yapıldığından araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama yöntemi, geçmişte veya güncel olarak var olan bir durumu mevcut şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2015).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Tunceli ve Elazığ Merkez ilçelerinde 7., 8. ve 9. sınıf düzeylerinde öğrenim gören 12-16 yaş aralığı ergen bireyler oluşturmaktadır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle oluşturulan araştırma örneklemini, Tunceli ve Elazığ ili Merkez ilçesindeki 6 ortaokul ve 5 lise olmak üzere 11 farklı okulda 7., 8. ve 9. sınıfa devam eden 1278 öğrenciden oluşmaktadır. Ölçekler bütün öğrencilere ulaştırılmış olup öğrencilerin eksik ya da hatalı kodlama yaptığı ölçekler çalışma verilerine dâhil edilmemiştir. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

	7. Sınıf	8. Sınıf	9. Sınıf
Kız Öğrenci	207	221	215
Erkek Öğrenci	226	228	181
Toplam	433	449	396

Sınıf düzeyi bazında katılımcı sayıları cinsiyete göre ayrı ayrı olarak Tablo 3.1’de verilmiştir. Katılımcıların 643’ü (%50.3) kız öğrenci, 635’i (%49.7) ise erkek öğrencidir. Yaş bazında bakıldığında katılımcıların 101’i (%7.9) 12 yaşında, 392’si (%30.7) 13

yaşında, 435'i (%34.0) 14 yaşında, 340'ı (%26.6) 15 yaşında, 10'u (%0.8) 16 yaşında olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların medya ve teknoloji kullanımları ile ilgili demografik bilgilerine bakıldığında %64.0'ü akıllı telefona, %17.1'i cep telefonuna, %45.2'si tablet bilgisayara, %55.9'u ise masaüstü/dizüstü bilgisayara sahip olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların yarısından fazlası bir akıllı telefona ve/veya masaüstü/dizüstü bilgisayara, yarısına yakını bir tablet bilgisayara, çok az bir kısmı ise cep telefonuna sahiptir. Katılımcıların cep telefonu ya da akıllı telefondan herhangi birine sahip olma yılına bakıldığında; %25.1'inin 1 yıldan az, %28.6'sının 1-2 yıl, %13.5'inin 3-4 yıl, %3.4'ünün 5 yıldan fazla süreyle bu cihazlardan herhangi birine sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların günlük ortalama internet kullanma süresine bakıldığında; %35.8'inin 1 saatten az, %39.8'inin 1-2 saat, %15.6'sının 3-4 saat, %4.1'inin 5-6 saat, %4.5'inin ise 6 saatten fazla süre ile internete bağlandıkları görülmektedir. Katılımcılar en fazla günlük 1 saatten az ve 1-2 saat süreyle günlük internete bağlanmaktadır. 3-4 saat bağlanan katılımcı sayısı nispeten düşük olmasına rağmen azımsanacak boyutta değildir. Aslan (2016), 2010 yılında yürütülen Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi'ni 2015 yılında yeniden uyarlayarak güncel verileri elde ettiği çalışmada Türkiye'deki 9-16 yaş grubunun 2015 yılında internete bağlanma oranının 2010 yılına kıyasla yaklaşık %50 oranında arttığını belirtmiştir. Katılımcıların sosyal medya platformlarını kullanım sıklığına bakıldığında ise; %40.3'ü her gün bir kereden fazla, %27.9'u her gün bir kere, %12.6'sı haftada bir kere, %9.5'i haftada bir kereden fazla, %8.1'i ayda birkaç kere sosyal medya hesaplarını kullandığını belirtmiştir. Katılımcıların önemli bir kısmı her gün bir kereden fazla sosyal ağlara bağlanmaktadır.

Bu çalışmanın verilerine göre interneti en çok kullanma amaçlarına bakıldığında ise katılımcıların %25.0'i sohbet etmek, %18.4'ü oyun oynamak, %14'ü video/film izlemek, %10.3'ü ödev yapmak, %8.6'sı araştırma yapmak, %8.5'i müzik dinlemek, %6.8'i ders çalışmak, %4.2'si haberleşmek, %2.5'i arkadaşlarını takip etmek, %0.9'u diğer amaçlarla, %0.5'i video çekip yüklemek, %0.2'si ise yeni arkadaşlar edinmek amacıyla kullanmaktadırlar. Aslan (2016)'ın çalışmasına göre Türkiye'deki 9-16 yaş grubunun internet kullanım amaçlarındaki en dikkat çekici artışlar, film izleme veya çevrimiçi müzik dinleme, sosyal ağ web sitelerini kullanarak fotoğraf ve video paylaşma aktivitelerinde yaşanmıştır. Eğlence amaçlı aktivitelerin oranında artış gözlemlenirken;

bunun tersine, akademik amaçlı internet kullanımı yıllar içinde bir düşüş göstermektedir. Aslan (2016)'ın çalışmasının sonuçları bu çalışmanın verileriyle örtüşmektedir; internetin ödev yapma, araştırma yapma, ders çalışma amaçlarından daha çok sohbet etme, oyun oynama, video/film izleme gibi eğlence amaçlarıyla kullanıldığı görülmektedir.

Katılımcıların en çok kullandıkları sosyal medya platformuna bakıldığında; %40.6'sının Instagram, %29.9'unun YouTube, %15.3'ünün WhatsApp, %8.4'ünün Facebook, %2.3'ünün diğer sosyal medya platformları, %0.5'inin Snapchat, %0.4'ünün Messenger, %0.2'sinin Twitter, %0.1'inin Swarm kullandığı, %1.6'sının ise herhangi bir sosyal ağı kullanmadığı görülmektedir.

Katılımcıların internete bağlanma ortamlarına bakıldığında ise %54.1'i evinde bulunan kablosuz ağdan, %32.8'i cep telefonu mobil verisinden, %9.3'ü kablosuz ağ bulunan herhangi bir yerden, %1.1'i diğer seçeneklerden sosyal medya platformlarına bağlandığını belirtirken, %1.6'sı sosyal ağları kullanmadığını belirtmiştir. Bu verilere göre katılımcıların yarısından fazlasının evinde kablosuz ağ bağlantısının olduğu görülmektedir. Yine örneklem grubunun azımsanmayacak kadarı cep telefonu mobil verisinden internete erişim sağlayabilmektedir. 1278 kişilik örneklem grubunda sosyal medya kullanmayan 20 kişi ise sosyal medya platformlarının toplum olarak hayatımızda ne büyük oranla yer edindiğini göstermektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma sürecinde veri toplama aracı olarak aşağıda yer alan bir kişisel bilgi formu ve iki adet ölçek kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu 16 sorudan oluşmaktadır. Bu formda katılımcının; okulu, okul numarası, cinsiyeti, sınıf düzeyi, anne-baba öğrenim durumu, akıllı telefon, telefon, tablet bilgisayar, masaüstü/dizüstü bilgisayar cihazlarına sahip olma durumu, akıllı telefon ve sosyal medyayı kullanım durumu ve süresi, interneti en çok hangi amaçla kullandığı, hangi sosyal medya ağlarını en sık kullandığı, sosyal medyayı ve interneti günlük ortalama kullanım süresi, internete ne kadar süre ile ve

nereden bağlandığı gibi değişkenlere ait sorular bulunmaktadır. Kişisel bilgi formu için alanyazında ilgili araştırmalarda kullanılan sorulardan yola çıkılarak bir soru havuzu oluşturulmuş ve bu sorular içerisinde araştırmacının amacına en uygun olan sorular BÖTE alanında iki uzmanın görüşü alınarak seçilmiştir. Kullanılan bu form Ek-1’de verilmiştir.

3.3.2. Medya ve Teknoloji Kullanımı Ölçeği (MTKÖ)

Orijinal adı “The Media and Technology Usage and Attitudes Scale” olan MTK ve Tutumları Ölçeği, Rosen ve diğerleri (2013)’nin bilgisayar, akıllı telefon gibi teknolojik araçlar ile medya ve sosyal medya kullanma durumlarını ortaya koymak için geliştirdiği bir ölçektir. Ölçek, iki alt ölçek ve 15 faktör ve 60 maddeden oluşmaktadır. Kullanım alt ölçeğinde akıllı telefon kullanımı (9 madde), genel sosyal ağ kullanımı (9 madde), internette arama yapma (4 madde), e-posta kullanımı (4 madde), medya paylaşımı (4 madde), mesaj (SMS) kullanımı (3 madde), video oyun oynama (3 madde), telefon görüşmesi yapma (2 madde), TV izleme (2 madde), çevrimiçi arkadaşlık (2 madde), sosyal medya arkadaşlığı (2 madde) faktörleri; tutum alt ölçeğinde ise teknolojiye yönelik olumlu tutum (6 madde), teknolojisiz kalma kaygısı veya teknoloji bağımlılığı (3 madde), teknolojiye yönelik olumsuz tutum (3 madde) ve görevler arası geçiş tercihleri (4 madde) faktörleri bulunmaktadır.

Özgür (2016), tarafından uyarlaması yapılan ölçeğin ilk sekiz faktöründe yer alan 31 maddeden bazıları, (TV seyretme gibi) eski medya denilen teknolojilerin kullanım sıklığını ölçerken, aynı zamanda (akıllı telefon kullanımı, e-posta kullanımı, internette araştırma yapmak gibi) yeni medya teknolojilerinin ayrı ayrı kullanım sıklıklarını belirlemek amacıyla hazırlanmış farklı alt faktörleri de içinde barındırmaktadır. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda medya ve teknoloji kullanım durumunu belirlemek için ilk dokuz faktör (1-40 madde) kullanılmış olup son altı faktör tez kapsamı dışında bırakılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik katsayıları alt ölçeklerin birlikte ya da ayrı kullanılabilirliğini göstermektedir (Rosen ve diğerleri, 2013). Sonuç olarak ölçek, bütün alt ölçekleriyle ya da ihtiyaç duyulan faktörleriyle kullanılabilir (Rashid ve Ashgar, 2016). Ölçek Özgür (2016), tarafından Türkçe’ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları araştırmacı tarafından tekrar yapılmıştır, araştırmacıdan ölçeği kullanma izni e-posta (Ek-6) yoluyla alınmıştır. Ölçeğin alt faktörlerine ait Cronbach alpha katsayıları

0.71 ile 0.89 arasında değişmekte olup, alt faktörlere ilişkin iki yarı test korelasyonları ise 0.71 ile 0.85 arasında hesaplanmıştır. Kullanılan bu ölçek Ek-2’de verilmiştir. Katılımcılar ölçekte yer alan 1-40 arasındaki maddeleri 1 (hiçbir zaman) ile 10 (her zaman) puan üzerinden derecelendirilmiştir. MTKÖ alt ölçeğinden alınabilecek minimum puan 40, maksimum toplam puan 400’dür. Ölçekten alınan puan arttıkça MTK da artmaktadır.

3.3.3. Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ)

Çakıcı (2003), tarafından yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen, öğrencilerin ders çalışma, sınava hazırlanma, proje hazırlama ve okula düzenli devam sağlama gibi akademik görevlerini yerine getirip getirmediği konusunda bilgi almayı amaçlayan 12 olumsuz, 7 olumlu olmak üzere toplamda 19 ifadeden oluşan bir ölçektir. Ölçekte yer alan ifadelere verilen yanıtlar “beni hiç yansıtmıyor”, “beni çok az yansıtıyor”, “beni biraz yansıtıyor”, “beni çoğunlukla yansıtıyor”, “beni tamamen yansıtıyor” biçiminde olmak üzere beşli Likert tipinde derecelendirilmektedir. Ölçek, akademik erteleme içeren bir ifadeye “beni hiç yansıtmıyor” diyenler “1”, “beni tamamen yansıtıyor” diyenler “5” puan alacak şekilde tek yönlü puanlanmaktadır. Ölçeği dolduran bir bireyin ölçekten alabileceği en yüksek puan 95, en düşük puan 19’dur. Ölçekten alınan yüksek puan, öğrencilerin aldıkları puan doğrultusunda daha çok AED gösterdiğini ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0.92, Spearman Brown iki yarım test güvenilirliği ise toplam 0.85 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, AEÖ’nün geçerlik ve güvenilirlik kriterlerini karşıladığı görülmektedir (Çakıcı, 2003). Kullanılan bu ölçek Ek-3’te verilmiştir.

3.3.4. Başarı Puanları

Öğrencilerin akademik başarısını ölçmek için 2017-2018 eğitim öğretim yılı birinci dönem başarı puanları okul müdürlüklerinden E-okul sistemi vasıtasıyla alınmıştır. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin okul numarası bilgisi istenmiş, E-okul sisteminden alınan not ortalamaları öğrenci numaralarıyla eşleştirilerek veri girişi yapılmıştır.

Okul not ortalamaları 0 puan ile 100 puan arasında değişen değerlere sahiptir. Not ortalaması arttıkça başarı da artmaktadır. Akademik başarıyı ölçmek için öğrencilerin

genel not ortalamalarının alınmasının sebebi öğrenciyi bütün olarak değerlendiren yazılı, performans, proje gibi alternatif değerlendirme yöntemlerini de barındırması ve bu verilerin geniş bir zaman aralığında alınmış olmasıdır. Anand (2007), akademik performansı ölçerken akademik başarı testi yerine genel not ortalamasının daha doğru bilgi sağlayacağını belirtmiştir. Konu ile yapılan çalışmalarda akademik performans ya da başarı ağırlıklı olarak genel not ortalaması baz alınarak tespit edilmiştir (Kim, 2011; Walsh ve diğerleri, 2013; Lau, 2017; Qaisar ve diğerleri, 2017).

3.4. Veri Toplama Süreci

Kişisel bilgi formu ve iki adet ölçekten oluşan toplam 75 sorunun araştırmacının gözetiminde öğrenciler tarafından cevaplanması sağlanmıştır. Uygulamaların araştırmacının gözetiminde ve öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarda sınıf ortamlarında yapılması sağlanmıştır. Uygulama yapılmadan önce araştırmacı tarafından araştırmayla ilgili gerekli açıklamalar yapılmış ve uygulama ortalama 30 dakika sürmüştür. Ayrıca ölçekler uygulanmadan önce MEB'den gerekli izinler alınarak okullara gönderilmiştir (Ek-5).

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma sonucu elde edilen tüm veriler, analiz yapmak amacıyla SPSS 25.0 programına aktarılmıştır. Düzenlenen verilere yönelik uygun analiz yöntemleri kullanılarak sonuçlar tablolar haline getirilip yorumlanmıştır. Öncelikle Kolmogorov-Smirnov normallik testi yapılmış olup verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Daha sonra araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerinin frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiş, sonra ölçeklerin ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Sonrasında ise veriler, araştırma sorusuna göre, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi, t-testi, Basit Doğrusal Regresyon, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Post Hoc Tukey, Post Hoc Tamhane's T2 testi, Process Makro Analizlerine tabii tutulmuştur. Analizlerde $p < .05$ anlamlılık derecesi temel alınmış, diğer anlamlılık düzeyleri ayrıca belirtilmiş ve bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan verilerden yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular ve yorumları verilmiştir.

4.1. Verilerin Normal Dağılımlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde katılımcıların ölçeklerden aldığı puan ortalamaları, standart sapma puanları, basıklık ve çarpıklık katsayıları tespit edilmiş ve elde edilen bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.1’de bağımlı ve bağımsız değişkenlerin normallik testinde tespit edilen çarpıklık ve basıklık katsayıları ile ortalama ve standart sapma puanları verilmiştir.

Tablo 4.1. Ölçeklerden Elde Edilen Verilerin Normal Dağılım Değerleri

Değişkenler	N	$\bar{X}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık
MTKÖ	1278	164.69	67.17	.57	-.20
AEÖ	1278	45.75	14.89	.42	-.53
Akademik Başarı	1278	81.91	13.17	-.43	-.90

Ss= standart sapma

Tablo 4.1’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde, MTKÖ’den elde edilen ortalama puanın $\bar{X}=164.69$ olduğu görülmektedir. Yine aynı tabloya göre AEÖ’den alınan puan ortalamasının $\bar{X}=45.75$, akademik başarı puan ortalamasının ise $\bar{X}=81.91$ olduğu görülmektedir. Çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayılarının ise +1.0 ile -1.0 değerleri arasında olduğu ve normal dağılım şartlarını sağladığı tespit edilmiştir (Akbulut, 2010). Verilerin dağılım histogramları Ek-4’te yer almaktadır. Bütün veriler normal dağılım gösterdiği için yapılan analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların MTKÖ’den aldıkları ortalama puana göre ($\bar{X}=164.69$) araştırma grubunun medya ve teknoloji araçlarını ortalamanın altında bir düzeyde kullandığını söylemek

mümkündür. Katılımcıların AEÖ'den aldıkları ortalama puana göre ($\bar{X}=45.75$) araştırma grubunun ortalamaya yakın bir düzeyde AED sergiledikleri yorumu yapılabilir. Öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları 0 ile 100 arasında farklı değerler alabilmektedir. Puan arttıkça başarı da artmaktadır. Katılımcıların akademik başarı puan ortalamalarına bakıldığında ($\bar{X}=81.91$) iyi düzeyde başarılı oldukları yorumu yapılabilir.

4.2. Ergenlerin Medya ve Teknoloji Kullanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde katılımcıların medya ve teknoloji kullanım durumlarının cinsiyete, sınıf düzeyine, akıllı telefon, tablet/masaüstü/dizüstü bilgisayara sahip olma durumuna göre farklılaşma durumu ve de AED ile akademik başarı arasındaki ilişki incelenmiş ve elde edilen bulgular sunulmuştur.

4.2.1. MTK'nın Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 4.2'de sunulmuştur.

Tablo 4.2. MTK'nın Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	T	p
Kız	643	160.80	63.79			
Erkek	635	168.64	70.25	1276	-2.089	.037*

* $p < .05$

Ergenlerin MTK'nın cinsiyete göre farklılaşma durumunu incelemek amacıyla t-testi analizi yapılmıştır. Tablo 4.2'de belirtildiği gibi kız öğrencilerin MTKÖ'den aldıkları puanlar ($\bar{X}=160.80$) ile erkek öğrencilerin MTKÖ'den aldıkları puanların ($\bar{X}=168.64$) birbirinden anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Buna göre erkek öğrenciler medya ve teknolojileri kız öğrencilere göre daha fazla kullanmaktadır.

4.2.2. MTK'nın Sınıf Seviyesine Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımlarının sınıf seviyesine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Tablo 4.3. MTK'nın Sınıf Seviyesine Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar Arası	214534.24	2	107267.12		
Grup İçi	5546777.94	1275	4350.41	24.657	.000*
Toplam	5761312.18	1277			

* $p < .05$

Tablo 4.3'te görüldüğü üzere ergenlerin MTKÖ puanlarının sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla verilerin normal dağıldığını göz önüne alarak tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmasına karar verilmiştir. Analiz sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=24.657$; $p<.05$). Hangi karşılaştırma analizinin yapılacağına karar verebilmek için Levene testi yapılarak varyansların homojenliği denetlenmiş ve varyansların homojen olmadığı görülmüştür ($L_F=4.036$; $p < .05$). Daha sonra varyansların homojen olmadığı durumlarda farkın kaynağını tespit etmek için yaygınlıkla kullanılan Post-hoc Tamhane's T2 testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4.4. Sınıf Seviyesine Göre MTKÖ Puanları

Sınıf Seviyesi	N	$\bar{X}$	Ss	Fark	Etki Genişliği
7. sınıf (a)	433	153.54	67.70	c < a	
8. sınıf (b)	449	158.62	69.33	c < b	.04
9. sınıf (c)	396	183.77	59.82		

Tablo 4.4'te görüldüğü üzere ergenlerin MTKÖ puanlarının sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ANOVA testi sonrası Post-hoc Tamhane's T2 testi sonuçlarına göre 9. sınıf ($\bar{X}=183.77$) seviyesinde

öğrenim gören öğrencilerin 7. sınıf ($\bar{X}=153.54$) ve 8. sınıf ($\bar{X}=158.62$) düzeyinde öğrenim gören öğrencilere göre anlamlı olarak medya ve teknolojileri daha fazla kullandıkları görülmektedir. 7. ve 8. sınıf seviyesinde ise herhangi anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Dolayısıyla anlamlı farkın ortaokul ve lise öğrencileri arasında olduğunu söylemek mümkündür.

Sınıf seviyesi değişkeninin MTKÖ puanları üzerindeki etki büyüklüğü $\eta^2=0.04$ olarak hesaplanmıştır. Akbulut (2010), etki büyüklüğü değerinin 0.01-0.06 arasında ise küçük, 0.06 ve üstü ise orta, 0.14 ve üstü ise geniş etki anlamına geldiğini belirtmiştir. Buna göre öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi değişkeni MTKÖ puanları üzerinde küçük düzeyde etki büyüklüğüne sahiptir. Buna göre öğrenim görülen sınıf seviyesinin MTKÖ puanlarına etkisi olduğu ve ortaokuldan liseye geçtikten sonra öğrencilerin medya ve teknolojilerin kullanımında artış yaşandığı yorumu yapılabilir.

4.2.3. MTK ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular ve Yorum

Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi yapılmıştır, elde edilen bulgular Tablo 4.5'te sunulmuştur.

Tablo 4.5. MTK ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

Değişkenler	N	r	p
MTK	1278	-.216	.000**
Akademik Başarı			

** $p < .001$

Tablo 4.5'te görüldüğü üzere ergenlerin MTKÖ'den aldıkları puanları ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı analizine göre değişkenler arasında olumsuz yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=-.216$; $p<.001$). Büyüköztürk (2015), r değerinin verilerin alındığı örneklem sayısına göre yorumlanması gerektiğini belirtmiştir. Küçük örneklem gruplarında bulunan ilişki

anlamli olmayabilirken, bu calismadaki orneklem grubu sayısına bakildiginda bulunan sonuç düşük düzeyde olsa dahi anlamli olduğunu söylemek mümkündür.

Tabloya göre ergen bireylerin MTK'ları arttika akademik başarılarında düşüş gözlenmektedir. Aradaki ilişkinin anlamli olması zerine Regresyon analizi yapılarak elde edilen bulgular Tablo 4.6, Tablo 4.7, Tablo 4.8'de sunulmuştur.

Tablo 4.6. MTK ile Akademik Başarı Regresyon Analizi Model zeti

Model	R	r ²	Dztilmiş r ²
Model 1	-.216	.047	.046

Tablo 4.6'da görüldüğü üzere kurulan regresyon modelinde bağımsız değişken (MTK puanı) bağımlı değişkenin (akademik başarı puanı) yaklaşık %5'ini açıklamaktadır.

Tablo 4.7. MTK ile Akademik Başarı Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi

Model 1	KT	F	p
Regresyon	10339.41		
Kalan	211116.05	62.492	.000**
Toplam	221455.46		

** $p < .001$

Tablo 4.7'de görüldüğü üzere regresyon modeli doğrusal regresyon için uygundur ve akademik başarı puanını açıklama yönünden istatistiksel olarak anlamlidir.

Tablo 4.8. MTK ile Akademik Başarı Regresyon Analizi Değişken Katsayıları

Model 1	B	Std. Hata	Beta	T	p
Sabit	88.89	.953		93.260	.000**
MTK	.04	.005	-.216	-7.905	.000**

** $p < .001$

Tablo 4.8'de MTK puanının akademik başarı puanı üzerindeki etkisini gösteren katsayılar sunulmuştur. Bu tabloya göre MTK puanları ve akademik başarı puanları

arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-.216$, $r^2=.047$, $p<.001$). Medya ve teknoloji kullanımının akademik başarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir ($F_{1-1276}=62.492$; $p<.001$). MTKÖ puan değişkeninin tek başına akademik başarıyı yordama gücünü gösteren değer Beta $=-.216$ olarak tespit edilmiştir.

4.2.4. Ergenlerin Akademik Başarılarının Günlük Ortalama İnternete Bağlanma Süresine Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Ergenlerin akademik başarılarının günlük ortalama internete bağlanma süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için ANOVA testi yapılmış, ardından farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Post-hoc testi yapılarak elde edilen sonuçlar Tablo 4.9 ve Tablo 4.10'da sunulmuştur.

Tablo 4.9. Akademik Başarı Puanlarının Günlük Ortalama İnternete Bağlanma Süresine Göre Farklaşmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar Arası	8581.26	4	2145.31		
Grup İçi	212874.20	1273	167.22	12.829	.000*
Toplam	221455.46	1277			

* $p < .05$

Tablo 4.9'da görüldüğü üzere ergenlerin akademik başarı puanlarının günlük ortalama internete bağlanma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ANOVA testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=12.829$; $p<.05$).

Tablo 4.10. Günlük Ortalama İnternete Bağlanma Süresine Göre Akademik Başarı Puanları

Günlük Ort. İnt. Bağl. Süresi	N	$\bar{X}$	Ss	Fark	Etki Genişliği
1 saatten az (a)	458	84.52	13.03	a > b, c, d, e	
1-2 saat (b)	509	82.07	12.78	b > c, e	
3-4 saat (c)	200	78.13	13.10		.04
5-6 saat (d)	53	78.37	12.75		
6 saatten fazla (e)	58	76.14	13.06		

Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Post-hoc testi yapılmadan önce Levene testi yapılarak varyansların homojenliği denetlenmiş ve varyansların homojen olduğu görülmüştür ($L_F=.158$; $p>.05$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda farkın kaynağını öğrenmek için kullanılan testlerden olan Post-hoc Tukey testi uygulanmıştır. Tablo 4.10’da katılımcıların günlük ortalama internet kullanım sürelerine göre başarı puan ortalamaları ve hangi grupların anlamlı farklılık gösterdiği belirtilmiştir ($p<.05$). Tabloya göre günlük internete bağlanma süresi 1 saatten az olan katılımcılar, günlük internet kullanma süresi 1-2 saat, 3-4 saat 5-6 saat ve 6 saatten fazla olan katılımcılara göre akademik başarıları anlamlı olarak daha yüksektir. Yine günlük internet kullanım süresi 1-2 saat olan katılımcıların akademik başarılarının, günlük internet kullanım süresi 3-4 saat ve 6 saatten fazla olan katılımcılara göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Günlük internet kullanma süresi 3-4 saat ve üzeri olan katılımcıların akademik başarı puanlarında herhangi bir farklılaşma yoktur. Günlük ortalama internete bağlanma süresi değişkeninin akademik başarı puanları üzerindeki etki büyüklüğü $\eta^2=0.04$ olarak hesaplanmıştır. Buna göre günlük ortalama internete bağlanma süresi değişkeni başarı puanları üzerinde küçük düzeyde etkiye sahiptir.

4.2.5. MTK ile AED Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular ve Yorum

Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımları ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi yapılarak elde edilen sonuçlar Tablo 4.11’de sunulmuştur.

Tablo 4.11. MTK ile AED Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

Değişkenler	N	r	p
MTK	1278	.324	.000**
Akademik Erteleme			

** $p <.001$

Tablo 4.11’de görüldüğü üzere ergenlerin MTKÖ’den aldıkları puanlar ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı analizine göre değişkenler arasında olumlu yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=.324$; $p<.001$). Buradan yola çıkarak ergen bireylerin medya ve teknoloji kullanımları arttıkça AED gösterme eğilimlerinin arttığı yorumu yapılabilir.

Aradaki ilişkinin anlamlı olması üzerine Regresyon analizi yapılarak elde edilen bulgular Tablo 4.12, Tablo 4.13 ve Tablo 4.14’te sunulmuştur.

Tablo 4.12. MTK ile AED Regresyon Analizi Model Özeti

Model	R	r ²	Düzeltilmiş r ²
Model 1	.324	.105	.104

Tablo 4.12’de görüldüğü üzere kurulan regresyon modelinde bağımsız değişken (MTKÖ puanı) bağımlı değişkenin (AEÖ puanı) yaklaşık %10’unu açıklamaktadır. Buradan ergen bireylerin MTK arttıkça akademik erteleme davranışlarının da arttığı yorumu yapılabilir.

Tablo 4.13. MTK ile AED Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi

Model 1	KT	F	p
Regresyon	29639.82		
Kalan	253403.40	149.250	.000*
Toplam	283043.22		

* $p < .05$

Tablo 4.13’te görüldüğü üzere regresyon modeli doğrusal regresyon için uygundur ve AED puanını açıklama yönünden istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 4.14. MTK ile AED Regresyon Analizi Değişken Katsayıları

Model 1	B	Std. Hata	Beta	T	p
Sabit	33.94	1.044		32.499	.000**
MTKÖ	.07	.006	.324	12.217	.000**

** $p < .001$

Tablo 4.14.'te MTKÖ puanının AEÖ puanı üzerindeki etkisini gösteren katsayılar sunulmuştur. Bu tabloya göre MTKÖ puanları ve AEÖ puanları anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=.324$, $r^2 =.104$, $p<.001$). MTK'nın AED'nin bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir ($F_{1-1276}=149.250$; $p<.001$). MTK değişkeninin tek başına AED'yi yordama gücünü gösteren değer Beta=.324 olarak tespit edilmiştir.

4.2.6. MTK'nın Akademik Başarıya Etkisi Üzerinde AED'nin Aracı Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum

Ergenlerin medya ve teknoloji kullanımının akademik başarıya etkisi üzerinde AED'nin aracı etkisini tespit etmek amacıyla SPSS 25.0 programında PROCESS makro eklentisi ile aracılık etkisi analizi yapılarak elde edilen sonuçlar Tablo 4.15, Tablo 4.16'da sunulmuştur. Bu makro eklentisi, SPSS programı üzerinden bir dizi regresyon analizi ile bir ya da birden fazla aracı değişkenin olduğu durumlarda, aracı değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki dolaylı etkisinin boyutu ve anlamlılığı aynı model içinde hesaplanmasına olanak tanımaktadır (Hayes, 2013).

Tablo 4.15. MTK'nın Akademik Başarıya Toplam ve Doğrudan Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum

MTK'nın AB üzerindeki	Etki	Sh	T	p	Güven aralığı (alt)	Güven aralığı (üst)
Toplam etkisi	-.0424	.0054	-7.9052	.0000	-.0529	-.0318
Direkt etkisi	-.0194	.0053	-3.6510	.0003	-.0298	-.0090

* $p < .05$ AB = Akademik Başarı

Tablo 4.15'te ifade edilen toplam etki MTK'nın akademik başarı üzerinde doğrudan ve dolaylı etkisinin toplamıdır. Alt güven aralığı (-.0529) ve üst güven aralığı (-.0318) arasında 0 değerinin olmaması etkinin anlamlı olduğunu göstermekte ve anlamlılık değerini ($p<.05$) doğrulamaktadır. Doğrudan etki MTK'nın akademik başarıya doğrudan etkisini gösterir ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Alt güven aralığı (-.0298) ve üst güven aralığı (-.0090) arasında 0 değerinin olmaması etkinin anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.16. MTK'nın Akademik Başarı Üzerindeki Dolaylı Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum

	Etki	Sh	Artırılmış güven aralığı (alt)	Artırılmış güven aralığı (üst)
Akademik Erteleme	-.1173*	.0129	-.1436	-.0933

* $p < .05$

Sh = standart hata

** bootstrap örnekleminin sayısı 5000 kişi üzerinden hesaplanmıştır

Aracı değişken akademik erteleme değişkeninin Bootstrapping tekniği sonucunda elde edilen etki değeri (-.1173), AED'nin aracılığına ilişkin elde edilen katsayıların anlamlılığını göstermektedir. Bootstrapping tekniği, simülasyon ile daha fazla sayıda örneklem üzerinden verilerin daha güçlü analizlere tabii tutularak sonuçların doğruluğunun artırılmasıdır (Hayes, 2013). Artırılmış alt güven aralığı (-.1436) ve artırılmış üst güven aralığı (-.0933) arasında 0 değerinin olmaması sonuçların anlamlı olduğunu göstermektedir. Değerler göz önüne alındığında AED, MTK ile akademik başarı arasındaki ilişkiye aracı ilişkiye aracılık etmektedir denilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular listelenmiş ve daha önce yapılan çalışmalar ışığında tartışılarak gelecekte yapılacak çalışmalar için bazı önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

MTK'nın demografik özelliklere göre değişip değişmediğini test etmek için yapılan analizler sonucunda MTK'nın cinsiyete göre farklılık gösterdiği; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre medya ve teknolojileri anlamlı olarak daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca 9. sınıf seviyesinde öğrenim gören öğrencilerin, 7. sınıf ve 8. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilere göre medya ve teknolojileri daha fazla kullandıkları görülmüştür. 9. sınıf seviyesinde öğrenim gören öğrencilerin medya ve teknolojileri daha fazla kullanmalarının nedeni olarak, ortaokuldan liseye geçen öğrencilerin akıllı telefona sahip olma oranlarının artması ve yaşla birlikte nispeten daha özerk konuma geldikleri için bu cihazlara daha kolay ulaşabilmeleri gösterilebilir. Ayrıca 8. sınıf öğrencileri liseye yerleşmek için yılsonunda seçme sınavına girmektedirler. Sınava hazırlanma zorunluluğundan dolayı aileler tarafından bu kademedeki öğrenim gören öğrencilerin medya ve teknoloji araçlarını kullanma durumları kontrol edilmekte ve kısıtlanabilmektedir.

Bu araştırmanın amacı MTK'nın akademik erteleme ve akademik başarı ile ilişkisini araştırmaktır. Bu amaçla yapılan analizler sonucunda araştırma grubunun medya ve teknoloji kullanımları ile akademik erteleme davranışları arasında olumlu yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu ortaya konulmuştur. MTK, AED'nin bir yordayıcısı olmakla birlikte bu davranışın yaklaşık olarak %10'unu yordamaktadır. Sonuçlar ayrıca medya ve teknoloji araçlarını kullanma oranının arttıkça akademik erteleme yapma davranışının da arttığını göstermektedir. Araştırmanın bu sonucu Geng ve diğerleri (2018)'nin internet bağımlılığı ile erteleme davranışı arasında pozitif yönde bir ilişki

olduğu yönünde elde ettikleri araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Nitekim MTK'nın AED'yi yordayan bir değişken olduğunu gösteren çalışmalar alanyazında mevcuttur (Rozgonjuk ve diğerleri, 2018). Benzer bir sonuç olarak Gürültü (2016), yaptığı çalışma neticesinde sosyal medya bağımlılığının akademik erteleme bir yordayıcısı olduğunu ifade etmiştir. Mobil cihazların özellikle akıllı telefonların günlük hayatta yaygınlaşması neticesinde teknoloji ve medya kaynaklı yapılan akademik erteleme oranları da artmaktadır. Araştırmamızın diğer bir sonucuna göre araştırma grubunun akademik erteleme davranışlarının günlük ortalama internete bağlanma sürelerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Günlük internete bağlanma süresi arttıkça, örneklem grubunun AED gösterme durumu da artmaktadır. Ergenç (2011), Tekin-Akdemir (2013) ve Gürültü (2016), de yaptıkları araştırmalarla sosyal medya ve internette geçirilen ortalama süre arttıkça sergilenen erteleme davranışında artışında yaşandığına dair bulgulara ulaşmıştır. Rashmei ve Khosravi (2016), ise ortaokul öğrencilerinin sosyal ağlara üyelik süresi ve giriş sıklığı değişkenlerinin akademik erteleme davranışları üzerinde etkisi olduğunu belirtmiştir.

Araştırmamızın diğer bir sonucuna göre çalışma grubunun MTKÖ puanı ile akademik başarı puanı değişkenleri arasında olumsuz yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Alanyazında akademik amaçlar dışında teknoloji kullanımının akademik performans üzerinde olumsuz etkileri olduğuna dair birçok çalışma mevcuttur (Kirschner ve Karpinski 2010; Jacobsen ve Forste, 2011; Junco ve Cotten 2012; Junco, 2012; Paul ve diğerleri 2012; Rosen ve diğerleri, 2013; Ravizza ve diğerleri, 2014; Michikyan ve diğerleri, 2015; Jankovic ve diğerleri, 2015). Wentworth ve Middleton (2014), yaptıkları çalışma ile öğrencilerin teknoloji kullanımlarının artmasının akademik performanslarıyla olumsuz ilişkili olduğunu belirtmektedir. Kubey ve diğerleri (2001), yaptıkları çalışma neticesinde akademik olarak alt gruptaki öğrencilerin önemli bir yüzdesinin, internet kullanımı nedeniyle gece geç saatlere kadar uyumadığını ve ertesi gün dersleri kaçırdığını; Kim (2011), ise sosyalleşme ya da eğlence amaçlı internet kullanımının düşük akademik başarı düzeyi ile ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Bununla beraber, bilgisayar, çeşitli medya ve sosyal medyanın akademik amaçlarla kullanılmasının akademik başarıya olumlu yönde etkisi olduğunu gösteren birçok çalışma alanyazında mevcuttur. Örneğin; Lambic (2016), akademik başarısı düşük ve yüksek olan öğrencilerin Facebook kullanım sıklığı açısından birbirinden anlamlı olarak

farklılaşmadığını fakat akademik amaçlarla Facebook kullanımının, öğrencilerin ders başarılarına olumlu etki ettiğini ifade etmiştir. Rouis (2012), Facebook kullanımının akademik başarı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını; buna karşın çoklu görev becerilerine sahip üniversite öğrencilerinin Facebook'ta geçirdikleri zamanı kontrol altına alırlarsa akademik çalışmalarına olumlu yönde etki ettiğini belirtmiştir. Kelleci-Öztürk ve Tetik (2015), sosyal ağ destekli bilişim teknolojileri dersi eğitiminin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yansıdığını yaptıkları deneysel çalışma ile ortaya koymuştur. Gür (2017), evinde bilgisayar ve internet erişimine sahip olan ve bu teknolojileri kullanan öğrencilerin akademik başarılarının, kullanmayanlara göre anlamlı olarak daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Gür (2017), çalışmasında bilgisayar destekli eğitimin akademik başarı üzerinde olumlu etkisini gösteren bir dizi çalışmaya atıfta bulunmuştur.

Araştırmanın değişkenleri ayrı ayrı olarak incelendiğinde MTK'nın AED ve akademik başarı ile olumsuz yönde, AED'nin de akademik başarı ile olumsuz yönde ilişkili olduğu görülmektedir. Yani MTK dolayısıyla sergilenen AED, akademik başarının düşmesine neden olmaktadır. Buradan yola çıkılarak bir aracı etkisi modeli kurulmuş olup MTK'nın akademik başarı dolayısıyla akademik başarıya etkisi test edilmiştir. Elde edilen araştırma bulgularına göre AED'nin MTK ile akademik başarı arasındaki olumsuz ilişkide aracılık rolü bulunmaktadır. Teknolojik cihazlara ve medyalara erişimin kolaylaşması ve hızlanması neticesinde ergenler bu cihazlarla uzun vakitler geçirerek akademik görevlerini aksatmaktadır. Araştırmanın bu sonucu MTK'nın akademik ertelemeye yol açarak akademik başarıya etki ettiğini göstermektedir. Öğrenciler zaman kısıtlılığı durumunda Facebook kullanımı ya da akıllı telefon kullanımından değil akademik görevler için ayırdıkları zamandan feragat etmeyi tercih etmektedir (Jankovic ve diğerleri, 2015). Zaman yer-değiştirme teorisine göre insanların harcayacakları zaman kısıtlıdır (Shim, 2007). Farklı bir aktiviteye zaman ayrılması neticesinde diğer aktivitelere olan zaman azalmaktadır. Bu araştırmaya göre tespit edilen MTK arttıkça akademik görevlere ayrılan zamanın azalması durumu bu teoriyi desteklemektedir. Dela Vega ve diğerleri (2017), ergenlerin evde akademik görevlerine ayırdıkları zaman ile sosyal medyaya ayırdıkları zamanın yer değiştirdiğini belirtmiştir. Tang ve Patrick (2018), yaptıkları çalışmada ev ödevleri için diğer aktivitelere göre daha fazla zaman harcayan öğrencilerin, bilgisayarı daha çok akademik amaçlarla kullandığını;

haftaiçi TV izleme, telefonda konuşma gibi aktivitelere daha az zaman ayırdıklarını belirtmektedir. Aynı çalışmaya göre akademik başarı puanları yüksek olan ergenler ise haftasonu TV izlemek dışında bilgisayarı daha çok okul görevleri için kullanmakta ve diğer tüm teknoloji ve etkileşimli sosyal medya türlerine daha az zaman harcamaktadırlar.

5.2. Öneriler

5.2.1. Eğitimcilere Öneriler

- Çalışmanın sonuçlarına göre ergenlerin medya ve teknoloji kullanımları akademik erteleme yapmalarına yol açarak akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Ergen bireylere web ortamında eğitsel zengin içerikler sunularak MTK'nın akademik amaçlarla kullanılması teşvik edilebilir.
- Okullarda akademik amaçlar dışında medya ve teknoloji kullanımının akademik ertelemeye yol açtığı konusunda bir bilinç oluşturulabilir.
- Araştırma sonuçlarına göre cep telefonu veya akıllı telefon sahibi olan ergenlerin daha fazla akademik erteleme davranışı gösterdiklerini göz önüne alarak bu cihazların akademik amaç dışında kullanım süreleri kısıtlandırılabilir.
- Ergenlik çağındaki öğrencilere bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından bilinçli internet ve medya kullanımına yönelik sınıf içi etkinlikler yaptırılabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Öneriler

- MTK'nın akademik başarı üzerindeki etkisini anlamak için akademik amaçlı/ akademik amaç dışında kullanımları ayrı ayrı incelenebilir.
- MTK'nın akademik erteleme ile ilişkisini daha iyi analiz edebilmek için akademik erteleme davranışı gösterme eğiliminde olan öğrencilerin oluşturduğu bir çalışma grubu ile daha detaylı bir çalışma yapılabilir.
- Araştırmada başarı puanları olarak 2017-2018 eğitim-öğretim yılına ait birinci dönem not ortalamaları veri olarak kullanılmıştır. Ölçek verileri ise aynı yılın

2. döneminde toplandığı için çalışma akademik başarıyı ölçecek başka bir araç geliştirilerek iki verinin de aynı anda toplanması sağlanarak tekrarlanabilir.

- Bu çalışma herhangi bir çoklögrev ölçümü içermemektedir. Çoklögrev becerilerine sahip öğrencilerin medya ve teknoloji kullanımları bu beceriye sahip olmayan öğrencileri açısından farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle çalışma çoklögrev ölçümü de eklenerek daha net sonuçlara ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

- Abdurahman, A. Z. A., Hassan, R. A., Sayuti, N. M., and Abdullah, J. (2019). Social Network and Students: The Correlation Between Usage on Academic Performance and Non-academic Engagement. In *Proceedings of the Regional Conference on Science, Technology and Social Sciences (RCSTSS 2016)* (pp. 101-111). Springer, Singapore.
- Acun, İ., Yücel, C., Belenkuyu, C., ve Keleş, S. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Amaçlarının İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 23(4), 559-602.
- Ahmed, I., and Qazi, T. F. (2011). A Look Out For Academic Impacts of Social Networking Sites (SNSS): A Student Based Perspective. *African Journal of Business Management*, 5(12), 5022.
- Ahn, J. (2011). The Effect of Social Network Sites on Adolescents' Social and Academic Development: Current Theories and Controversies. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 62(8), 1435-1445.
- Akdoğan, A. (2013). *Farklı Depresyon Kaygı Stres Düzeylerine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Akinsola, M. K., Tella, A., ve Tella, A. (2007). Correlates of Academic Procrastination and Mathematics Achievement of University Undergraduate Students. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 3(4), 363-370.
- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları* (1. Baskı). İstanbul, İdeal Kültür&Yayıncılık.
- Akbulut, Y. (2013). Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Gelişimsel Sonuçları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2).
- Akkuş, R. (2018). *8. Sınıf Öğrencilerinin Facebook Tutumu ile Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Balıkesir İli Merkez İlçeler Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

- Alwagait, E., Shahzad, B., and Alim, S. (2015). Impact of Social Media Usage on Students Academic Performance in Saudi Arabia. *Computers in Human Behavior*, 51, 1092-1097.
- Altheide, D. L. (1997). Media Participation in Everyday Life. *Leisure Sciences*, 19(1), 17-30.
- Anand, V. (2007). A Study of Time Management: The Correlation Between Video Game Usage and Academic Performance Markers. *CyberPsychology & Behavior*, 10(4), 552-559.
- Arslan, A., Kırık, A. M., Karaman, M. ve Çetinkaya, A. (2015). Lise ve üniversite öğrencilerinde dijital bağımlılık, *UHİVE: Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Yaz, (s. 34 – 58).
- Aslan, A. (2016). *The Changes in Safer Internet Use of Children in Turkey between the years of 2010-2015 and Impacts of Related Implementations*. Unpublished Doctoral Dissertation. Atatürk University Institute of Educational Sciences, Erzurum.
- Babadoğan, C. (2010). The Impact of Academic Procrastination Behaviors of The Students in The Certificate Program in English Language Teaching on Their Learning Modalities and Academic Achievements. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 3263-3269.
- Balkıs, M., ve Duru, E. (2010). Akademik Erteleme Eğilimi, Akademik Başarı İlişkisinde Genel ve Performans Benlik Saygısının Rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 159-170.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M., ve Duru, S. (2006). Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Eğiliminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 57-73.
- Baştürk-Akca, E., Sayımer, İ., ve Ergül, S. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımları ve Siber Zorbalık Deneyimleri: Ankara Örneği. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 5(10).
- Bedir, A. (2016). *Sosyal Medya Kullanımının Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

- Can, R., Türkyılmaz, M., ve Karadeniz, A. (2010). Ergenlik Dönemi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 1-21.
- Camilia, N. C., Ibrahim, S. D., and Dalhatu, B. L. (2013). The Effect of Social Networking Sites Usage on The Studies of Nigerian Students. *The International Journal of Engineering and Science*, 2, 39–46.
- Chen, Y. F., and Peng, S. S. (2008). University Students' Internet Use and Its Relationships with Academic Performance, Interpersonal Relationships, Psychosocial Adjustment and Self-evaluation. *CyberPsychology & Behavior*, 11(4), 467-469.
- Choliz, M. (2012). Mobile-phone Addiction in Adolescence: The Test of Mobile Phone Dependence (TMD). *Progress in Health Sciences*, 2(1), 33.
- Choliz, M., Echeburua, E., and Labrador, F. (2012). Editorial (Hot Topic: Technological Addictions: Are These the New Addictions?). *Current Psychiatry Reviews*, 8(4), 290-291.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). *Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Genel Erteleme ve Akademik Erteleme Davranışının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çetin, N. (2016). *Lise Öğrencilerinin Akademik Davranışlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çubukçu, H., ve Sivaslıgil, P. (2007). 7. Sınıf İngilizce Ders Kitaplarında Cinsiyet Kavramı. *Dil Dergisi*, 137, 7-17.
- Çukurluöz, Ö. (2016). *Lise Öğrencilerinin Dijital Bağımlılıklarının İncelenmesi: Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dela Vega, M. G. A., Flores, R. B., and Magusib, A. J. M. (2017). ‘Connected Ka Pa Ba?’: A Study on How Social Media Usage Affects Face-to-Face Interactions Within The Home. *Asian Journal of Media and Communication (AJMC)*, 1(1), 83-92.
- Dirik, K. (2016). *Ergenlerde Akıllı Telefon Bağımlılığı ile Özgüven Arasındaki İlişkilerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

- Doleck, T., and Lajoie, S. (2018). Social Networking and Academic Performance: A Review. *Education and Information Technologies*, 23(1), 435-465.
- End, C. M., Worthman, S., Mathews, M. B., and Wetterau, K. (2010). Costly Cell Phones: The Impact of Cell Phone Rings on Academic Performance. *Teaching of Psychology*, 37, 55-57.
- Eraslan-Çapan, B. (2010). Relationship Among Perfectionism, Academic Procrastination and Life Satisfaction Of University Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1665-1671.
- Ergenç, A. (2011). *Web 2.0 ve Sanal Sosyalleşme: Facebook Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Farran, B. (2004). *Predictors of Academic Procrastination In College Students*. Unpublished Doctoral Dissertation. Fordham University. ABD, New York.
- Felisoni, D. D., and Godoi, A. S. (2018). Cell Phone Usage and Academic Performance: An Experiment. *Computers & Education*, 117, 175-187.
- Geng, J., Han, L., Gao, F., Jou, M., and Huang, C. C. (2018). Internet Addiction and Procrastination Among Chinese Young Adults: A Moderated Mediation Model. *Computers in Human Behavior*, 84, 320-333.
- Giunchiglia, F., Zeni, M., Gobbi, E., Bignotti, E., and Bison, I. (2018). Mobile Social Media Usage and Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 82, 177-185.
- Griffiths, M. D., Davies, M. N. O., and Chappell, D. (2004). Online Computer Gaming: A Comparison of Adolescent and Adult Gamers. *Journal of Adolescence*, 27(1), 87-96.
- Gülнар, B., Balcı, Ş. ve Çakır, V. (2010). Motivations of Facebook, YouTube and Similar Web Sites Users. *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 54, 161-184.
- Günlü, A., ve Ceyhan, A. A. (2017). Investigating Adolescents' Behaviors on The İnternet and Problematic İnternet Usage. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 4, 75-117.
- Günüç, S. (2009). *İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

- Gür, D. (2017). *Ortaokul Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Ebeveynlerin Denetimleri ve Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Gürültü, E. (2016). *Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Hassell, M. D., and Sukalich, M. F. (2016). A Deeper Look Into The Complex Relationship Between Social Media Use and Academic Outcomes and Attitudes. *Information Research: An International Electronic Journal*, 21(4), n4.
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to Mediation, Moderation and Conditional Process Analysis: A Regression-Based Approach*. New York: The Guilford Press.
- Hawi, N. S., and Samaha, M. (2016). To Excel or Not To Excel: Strong Evidence On The Adverse Effect Of Smartphone Addiction On Academic Performance. *Computers & Education*, 98, 81-89.
- He, S. (2017). A Multivariate Investigation Into Academic Procrastination of University Students. *Open Journal of Social Sciences*, 5(10), 12.
- Hong, F. Y., Chiu, S. I., and Huang, D. H. (2012). A Model of The Relationship Between Psychological Characteristics, Mobile Phone Addiction and Use of Mobile Phones by Taiwanese University Female Students. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2152-2159.
- Impraim, S. (2012). *The Relationship Among Internet Addiction, Use of Facebook and Academic Performance*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, İstanbul.
- Jacobsen, W. C., and Forste, R. (2011). The Wired Generation: Academic and Social Outcomes of Electronic Media Use Among University Students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(5), 275-280.
- Jankovic, B., Nikolic, M., Vukonjanski, J., and Terek, E. (2015). The Impact of Facebook and Smart Phone Usage on The Leisure Activities and College Adjustment of Students in Serbia. *Computers in Human Behavior*, 55, 354–363. doi:10.1016/j.chb.2015.09.022.

- Junco, R. (2012). Too Much Face and Not Enough Books: The Relationship Between Multiple Indices of Facebook Use and Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 28(1), 187-198.
- Junco, R., and Cotten, S. R. (2012). No A 4 U: The Relationship Between Multitasking and Academic Performance. *Computers & Education*, 59(2), 505-514.
- Kamath, N., and Augustine, A. J. (2017). Does Social Media Leads to Procrastination? A Comparative Study Among Undergraduate Students of Engineering and Humanities. *International Journal of Management, IT and Engineering*, 7(2), 9-20.
- Kandemir, M. (2012). Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışlarının, Kaygı, Başarısızlık Korkusu, Benlik Saygısı ve Başarı Amaçları ile Açıklanması. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(4), 81-88.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemi, (28. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatas, H. (2015). Correlation Among Academic Procrastination, Personality Traits and Academic Achievement. *Anthropologist*, 20(1), 2.
- Kelleci-Öztürk, Ö. ve Tetik, E. (2015). Sosyal Ağ Destekli Bilişim Teknolojileri Eğitiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi. *Education Sciences*, 9(7), 151-168.
- Kim, S. (2011). *The Effects of Internet Use on Academic Achievement and Behavioral Adjustment Among South Korean Adolescents: Mediating and Moderating Roles of Parental Factors*. Ph.D Thesis retrieved online. South Korea.
- Kim, K. R., and Seo, E. H. (2015). The Relationship Between Procrastination and Academic Performance: A Meta-Analysis. *Personality and Individual Differences*, 82, 26-33.
- Kirkorian, H. L., Wartella, E. A., and Anderson, D. R. (2008). Media and Young Children's Learning. *The Future of Children*, 39-61.
- Kirschner, P. A., and Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237-1245.
- Klassen, R. M., Tan, C. X., Ang, R. P., Yeo, L. S., Wong, I. Y., Huan, V. S., and Chong, W. H. (2008). Correlates of Academic Procrastination and Students' Grade Goals. *Current Psychology*, 27(2), 135-144.

- Kubey, R. W., Lavin, M. J., and Barrows, J. R. (2001). Internet Use and Collegiate Academic Performance Decrements: Early Findings. *Journal of Communication, 51*(2), 366-382.
- Lambic, D. (2016). Correlation Between Facebook Use For Educational Purposes And Academic Performance of Students. *Computers in Human Behavior, 61*, 313-320.
- Lau, W. W. (2017). Effects of Social Media Usage and Social Media Multitasking on The Academic Performance of University Students. *Computers in Human Behavior, 68*, 286-291.
- Lay, C. H. (1986). At Last, My Research Article on Procrastination. *Journal of Research in Personality, 20*(4), 474-495.
- Lee, W., and Kuo, E. C. (2002). Internet and Displacement Effect: Children's Media Use and Activities in Singapore. *Journal of Computer-Mediated Communication, 7*(2), JCMC729.
- Lepp, A., Barkley, J. E., and Karpinski, A. C. (2014). The Relationship Between Cell Phone Use, Academic Performance, Anxiety and Satisfaction With Life in College Students. *Computers in Human Behavior, 31*, 343-350.
- Levine, L. E., Waite, B. M., and Bowman, L. L. (2007). Electronic Media Use, Reading and Academic Distractibility in College Youth. *CyberPsychology & Behavior, 10*(4), 560-566.
- Leyrer-Jackson, J. M., and Wilson, A. K. (2017). The Associations Between Social-Media Use and Academic Performance Among Undergraduate Students in Biology. *Journal of Biological Education, 52*(2), 221-230.
- Maqableh, M. M., Rajab, L., Quteshat, W., Taisir Masa'deh, R. M., Khatib, T., and Karajeh, H. (2015). The Impact of Social Media Networks Websites Usage on Students' Academic Performance. *Communications and Network, 7*(04), 159.
- Meier, A., Reinecke, L., and Meltzer, C. E. (2016). "Facebocrastination"? Predictors of Using Facebook For Procrastination and It's Effects on Students' Well-Being. *Computers in Human Behavior, 64*, 65-76.
- Michikyan, M., Subrahmanyam, K., and Dennis, J. (2015). Facebook Use and Academic Performance Among College Students: A Mixed-Methods Study With A Multi-Ethnic Sample. *Computers in Human Behavior, 45*, 265-272.

- Murray, K. E., and Waller, R. (2007). Social Networking Goes Abroad. *International Educator*, 16(3), 56–59.
- Mutz, D. C., Roberts, D. F., and Vuuren, D. V. (1993). Reconsidering the Displacement Hypothesis: Television's Influence On Children's Time Use. *Communication Research*, 20(1), 51-75.
- Odacı, H. (2011). Academic Self-efficacy and Academic Procrastination as Predictors of Problematic Internet Use in University Students. *Computers & Education*, 57(1), 1109-1113.
- Odacı, H., ve Çelik, Ç. B. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımlarının Akademik Öz-Yeterlik, Akademik Erteleme ve Yeme Tutumları ile İlişkisi. *Education Sciences*, 7(1), 389-403.
- Oran, S. (2016). *Anadolu Lisesi Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Özer, A., ve Altun, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 45-72.
- Özgür, H. (2016). Adapting the Media and Technology Usage and Attitudes Scale to Turkish. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 16(5), 1711-1735.
- Pamuk, M., and Atlı, A. (2016). Development of a Problematic Mobile Phone Use Scale for University Students: Validity and Reliability Study. *Dusunen Adam*, 29(1), 49.
- Pasek, J., More, E., and Hargittai, E. (2009). Facebook and Academic Performance: Reconciling A Media Sensation With Data. *First Monday*, 14(5). Erişim Tarihi: 29.04.2018,
<http://www.uic.edu/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/2498/2181>.
- Paul, J. A., Baker, H. M., and Cochran, J. D. (2012). Effect of Online Social Networking on Student Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2117-2127.
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., and Calvert, S. L. (2009). College Students' Social Networking Experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(3), 227-238.

- Qaisar, S., Akhter, N., Masood, A., and Rashid, S. (2017). Problematic Mobile Phone Use, Academic Procrastination and Academic Performance of College Students. *Journal of Educational Research*, 20(2), 201-214.
- Rashid, T., and Asghar, H. M. (2016). Technology Use, Self-Directed Learning, Student Engagement and Academic Performance: Examining The Interrelations. *Computers in Human Behavior*, 63, 604-612.
- Rashmei, M., and Khosravi, A. A. (2016). The Role of Online Social Networks in Academic Procrastination of Junior High School Students (Case study: District 4 of Tehran, Iran). *International Journal of Humanities and Cultural Studies (IJHCS)* ISSN 2356-5926, 1525-1535.
- Ravizza, S. M., Hambrick, D. Z., and Fenn, K. M. (2014). Non-Academic Internet Use in The Classroom is Negatively Related to Classroom Learning Regardless of Intellectual Ability. *Computers & Education*, 78, 109-114.
- Rideout, V. J., Foehr, U. G., and Roberts, D. F. (2010). Generation M 2: Media in the Lives of 8-to 18-Year-Olds. *Henry J. Kaiser Family Foundation*.
- Robinson, J. P. (2011). IT, TV and Time Displacement: What Alexander Szalai Anticipated But Couldn't Know. *Social Indicators Research*, 101(2), 193-206.
- Rosen, L. D., Whaling, K., Carrier, L. M., Cheever, N. A., and Rökkum, J. (2013). The Media and Technology Usage and Attitudes Scale: An Empirical Investigation. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2501-2511.
- Rouis, S. (2012). Impact of Cognitive Absorption on Facebook on Students' Achievement. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(6), 296-303.
- Rozgonjuk, D., Kattago, M., and Täht, K. (2018). Social Media Use in Lectures Mediates The Relationship Between Procrastination and Problematic Smartphone Use. *Computers in Human Behavior*, 89, 191-198.
- Sayıl, M., Güre, A., ve Uçanok, Z. (2002). Ergenliğe Geçişte Bilgilendirmenin Ergenin Bilgi Düzeyi ve Benlik Algısına Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(50), 47-58.
- Scher, S. J., and Osterman, N. M. (2002). Procrastination, Conscientiousness, Anxiety and Goals: Exploring the Measurement and Correlates of Procrastination Among School-Aged Children. *Psychology in the Schools*, 39(4), 385-398.

- Senecal, C., Koestner, R., and Vallerand, R. J. (1995). Self-regulation and Academic Procrastination. *The Journal of Social Psychology, 135*(5), 607-619.
- Shim, Y. S. (2007). The Impact of The Internet on Teenagers' Face-to-Face Communication. *Global Media Journal, 6*(10), 1550-7525.
- Şişman-Eren, E. (2014). Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29*(4), 230-243.
- Solomon, L. J., and Rothblum, E. D. (1984). Academic Procrastination: Frequency and Cognitive-Behavioral Correlates. *Journal of Counseling Psychology, 31*(4), 503.
- Steel, P. (2007). The Nature of Procrastination: A Meta-analytic and Theoretical Review of Quintessential Self-regulatory Failure. *Psychological Bulletin, 133*(1), 65.
- Subrahmanyam, K. (2013). Ergenlerde Yeni Medya Kullanımının Etkileri/Sosyal Etkiler ve Beliren Bilişsel Etkiler. F. Z. Güder (Ed.) *1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Bildiriler Kitabı* içinde (ss. 223-238). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şahin, Y. L. (2014). Comparison of Users' Adoption and Use Cases of Facebook and Their Academic Procrastination. *Digital Education Review, (25)*, 127-138.
- Tang, S., and Patrick, M. E. (2018). Technology and Interactive Social Media Use Among 8th and 10th Graders in the US and Associations with Homework and School Grades. *Computers in Human Behavior, 86*, 34-44.
- Tekin-Akdemir, N. T. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinin Facebook Tutumları ile Akademik Erteleme Davranışları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Teyfur, M., Akpunar, B., Safalı, S., ve Ercengiz, M. (2017). Eğitim Fakültesi Öğrencilerin Akademik Erteleme Davranışları ile Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies, 12*(33).
- Tuğlu, B. (2017). *Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları ve Sosyal Medya Kullanımlarına İlişkin Tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Tutgun-Ünal, A. (2015). *Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Türk Dil Kurumu, (2018). <http://tdk.gov.tr> . Erişim tarihi: 10.02.2018
- URL1 (2018). <https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018> Erişim Tarihi: 13.11.2018.
- URL2 (2017), <https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2017-global-overview> Erişim Tarihi: 13.03.2018.
- URL3 (2013). <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15866> Erişim Tarihi: 29.04.2018.
- URL4 (2018). <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27819> Erişim Tarihi: 01.11.2018.
- Uzun, A. E. (2016). *Farklı Liselere Devam Eden Ergenlerin Facebook Bağlanma Stratejileri ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Uzun-Özer, B. (2009). Bir Grup Lise Öğrencisinde Akademik Erteleme Davranışı: Sıklığı, Olası Nedenleri ve Umudun Rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(32).
- Uzun-Özer, B., Demir, A., and Ferrari, J. R. (2009). Exploring Academic Procrastination Among Turkish Students: Possible Gender Differences in Prevalence and Reasons. *The Journal of Social Psychology*, 149(2), 241-257.
- Walsh, J. L., Fielder, R. L., Carey, K. B., and Carey, M. P. (2013). Female College Students' Media Use and Academic Outcomes: Results From a Longitudinal Cohort Study. *Emerging Adulthood*, 1(3), 219-232.
- Wan, C. S., and Chiou, W. B. (2006). Why Are Adolescents Addicted to Online Gaming? An Interview Study in Taiwan. *CyberPsychology & Behavior*, 9(6), 762-766.
- Wang, Q., Chen, W., and Liang, Y. (2011). The Effects of Social Media on College Students. http://scholarsarchive.jwu.edu/mba_student/5/ . Erişim tarihi: 10.02.2018
- Wentworth, D., K., and Middleton J., H. (2014). Technology Use and Academic Performance. *Computers and Education*, 78, 306-311.
- Yaakub, N. F., (2000). Procrastination Among Students in Institutes of Higher Learning: Challenges for K-Economy. The School of Languages and Scientific Thinking, University of Utara, Malaysia. <http://mahdzan.com/papers/procrastinate>.

- Yaycı, L., ve Düşmez, İ. (2016). Adölesanların Akademik Erteleme Davranışlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 6(10).
- Yeboah, J., and Ewur, G. D. (2014). The Impact of WhatsApp Messenger Usage on Students Performance in Tertiary Institutions in Ghana. *Journal of Education and practice*, 5(6), 157-164.
- Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *Cyberpsychology & Behavior*, 1(3), 237-244.

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu ölçek sizlerin teknoloji ve medya kullanımınızın akademik başarınızın ve akademik erteleme davranışınızın üzerinde nasıl bir etki yarattığını ölçmek için oluşturulmuştur. Lütfen formu dikkatlice okuyarak **eksik soru bırakmadan** doldurunuz. Vereceğiniz bilgiler sadece araştırma amaçlı kullanılacak olup, başka bir kurum ya da kişi ile paylaşılmayacaktır. Bilime yaptığınız bu ufak katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

Araştırmacılar: Doç. Dr. Yalın Kılıç Türel – Özlem Dokumacı

1. Okulunuz: _____

2. Okul Numaranız: _____

3. Cinsiyetiniz ( )Kız ( )Erkek

4. Yaşınız, lütfen yazınız _____

5. Sınıfınız ( )7. Sınıf ( )8. Sınıf ( )9. Sınıf

6. Annenizin eğitim durumu:

( )İlkokul ( )Ortaokul ( )Lise ( )Üniversite

7. Babanızın eğitim durumu:

( )İlkokul ( )Ortaokul ( )Lise ( )Üniversite

8. Aşağıdaki cihazlardan hangilerine sahipsiniz? Birden fazla işaretleyebilirsiniz.

( )Akıllı telefon ( )Cep telefonu ( )Masaüstü/dizüstü bilgisayar ( )Tablet

9. Kaç yıldır cep telefonunuz var?

( )1 yıldan az ( )1-2 yıl ( )3-4 yıl ( )5'ten fazla ( )Telefonum yok

10. Günlük ortalama internete bağlanma süreniz nedir?

( )1 saatten az ( )1-2 saat ( )3-4 saat ( )5-6 saat ( )6 saatten fazla

11. İnterneti en çok hangi amaçla kullanırsınız? Aşağıdaki seçeneklerden yalnızca 3 taneyi parantez içlerine 1, 2, 3 yazarak sıralayınız. (En çok kullandığınız 1 olacak şekilde)

( )Sohbet etmek ( )Oyun oynamak ( )Yeni arkadaşlar edinmek ( )Haberleşmek

( )Araştırma yapmak ( )Arkadaşlarımı takip etmek ( )Ders çalışmak

( )Video/film izlemek ( )Video çekip yüklemek ( )Müzik dinlemek

( )Ödev yapmak ( )Diğer _____

12. En çok kullandığınız sosyal medya platformu hangisidir? Sadece bir madde işaretleyiniz.

- Facebook   Twitter   İnstagram   Youtube   Snapchat
 Swarm   Foursquare   Tinder   Whatsapp   Messenger
 Diğer _____

13. Kendinize ait bir Youtube kanalınız var mı? Evet Hayır

14. Kendinize ait bir bloğunuz (Tumblr, blogger vb.) var mı? Evet Hayır

15. Sosyal medya platformlarına en çok hangi ortamdan bağlanıyorsunuz? Sadece bir madde işaretleyiniz.

- Evdeki wifiden   İnternet kafeden   Kablosuz ağ bulunan herhangi bir yerden
 Cep telefonu mobil verisinden   Diğer _____

16. Sosyal medya platformlarını kullanım sıklığınız nedir?

- Her gün bir kereden fazla   Her gün bir kere   Haftada bir kereden fazla
 Haftada bir kere   Ayda birkaç kere

Ek-2: MTKÖ

	Hiçbir zaman	Ayda bir kez	Ayda birkaç kez	Haftada bir kez	Haftada birkaç kez	Günde bir kez	Günde birkaç kez	Saatte bir kez	Saatte birkaç kez	Her zaman
Lütfen aşağıdaki her bir e-posta etkinliğini herhangi bir araçla (cep telefonu, dizüstü, masaüstü, tablet) ne sıklıkta gerçekleştirdiğinizi belirtiniz.										
1. E-postaları almak, okumak ve göndermek (spam veya önemsiz e-posta hariç).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Kişisel e-postanızı kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. İş yeri ya da okul e-postanızı kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. E-posta yoluyla dosya almak veya göndermek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lütfen aşağıdaki her bir etkinliği cep telefonunuz aracılığı ile hangi sıklıkta gerçekleştirdiğinizi belirtiniz.										
5. Cep telefonundan İnternete girmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Cep telefonundan müzik dinlemek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Cep telefonu ile fotoğraf çekmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Cep telefonundan haberleri kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. Cep telefonuyla kısa mesajlar (SMS) almak ve göndermek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. Cep telefonu görüşmeleri yapmak ve aramalara cevap vermek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. Cep telefonunu kısa mesajlar (SMS) için kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12. Cep telefonunu sesli aramalar için kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13. Cep telefonundan e-posta okumak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Cep telefonunu küresel yer belirleme (GPS) veya yol tarifi almak için kullanmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15. Cep telefonu ile video çekmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16. Cep telefonundan (herhangi bir amaçla) mobil uygulamalar (Facebook, Twitter, WhatsApp, Foursquare, Instagram, Dropbox vb.) kullanmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17. Cep telefonu ile herhangi bir konuda araştırma yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18. İş saatinde veya ders esnasında cep telefonunu kullanmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lütfen aşağıdaki her bir etkinliği ne sıklıkta gerçekleştirdiğinizi belirtiniz.										
19. Televizyonda programlar, filmler vb. izlemek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20. Televizyonda video klipler izlemek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21. Bilgisayardan televizyon programları, filmler vb. izlemek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
22. Bilgisayarda video klipler izlemek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
23. Bilgisayarla diğer kişilerin medya dosyalarını (fotoğraf, video vb.) indirmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiçbir zaman	Ayda bir kez	Ayda birkaç kez	Haftada bir kez	Haftada birkaç kez	Günde bir kez	Günde birkaç kez	Saatte bir kez	Saatte birkaç kez	Her zaman
24. Bilgisayardaki kendi medya dosyalarını (fotoğraf, video vb.) paylaşmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
25. Herhangi bir cihaz ile <u>haber takibi</u> amacıyla İnternette araştırma yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
26. Herhangi bir cihaz ile <u>bilgi edinme</u> amaçlı İnternette araştırma yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27. Herhangi bir cihaz ile ilgili <u>video bulmak</u> için İnternette araştırma yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28. Herhangi bir cihaz ile ilgili <u>resim veya fotoğraf bulmak</u> için İnternette araştırma yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
29. KENDİ KENDİNİZE bilgisayarda, video konsolunda (playstation, xbox vb.) ya da akıllı telefonda oyun oynamak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30. AYNI ODADAKİ DİĞER KİŞİLERLE bilgisayarda, video konsolunda (playstation, xbox vb.) ya da akıllı telefonda oyun oynamak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
31. ÇEVİRİMİÇİ OLAN DİĞER KİŞİLERLE bilgisayarda, video konsolunda (playstation, xbox vb.) ya da akıllı telefonda oyun oynamak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

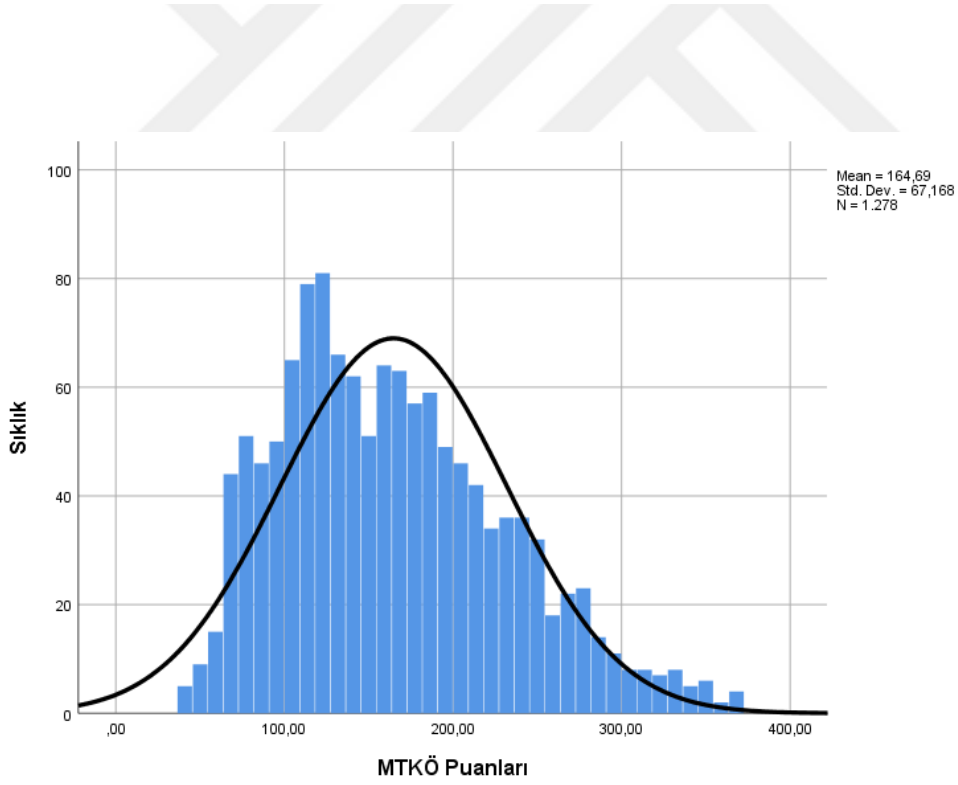
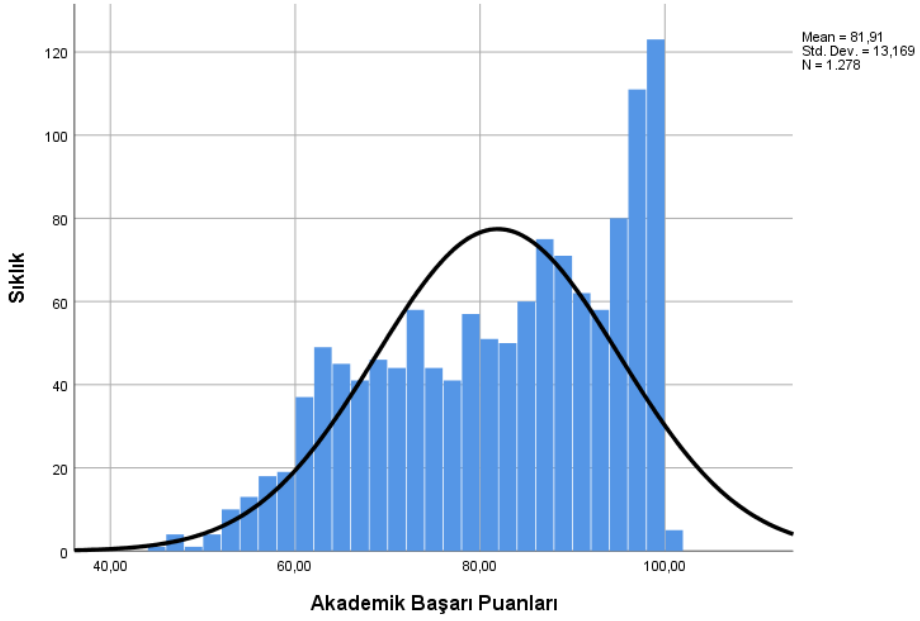

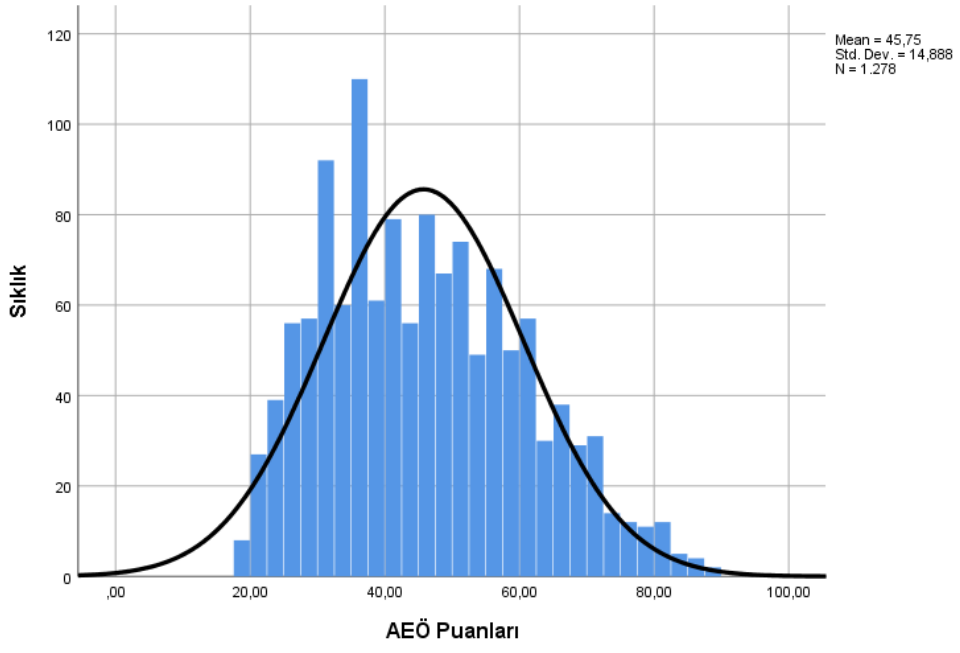
Lütfen aşağıdaki her bir etkinliği Facebook gibi sosyal ağ sitelerinde ne sıklıkta gerçekleştirdiğinizi belirtiniz.										
32. Facebook sayfanızı ya da diğer sosyal ağları kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
33. Akıllı telefonunuzdan Facebook sayfanızı kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
34. Facebook sayfanızı okulda veya iş yerinde kontrol etmek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
35. Durum güncellemesi yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
36. Fotoğraf yayınlamak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
37. Profillere ve fotoğraflara göz atmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
38. Gönderileri okumak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
39. Gönderilere, durum güncellemelerine, fotoğraflara vb. paylaşımlara yorum yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40. Paylaşılan bir gönderi, fotoğraf vb. için “Beğen/Favori vb.” düğmesine tıklamak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ek-3: AEÖ

	Beni hiç yansıtmıyor	Beni çok az yansıtıyor	Beni biraz yansıtıyor	Beni çoğunlukla yansıtıyor	Beni tamamen yansıtıyor				
	1	2	3	4	5				
1	Derslerimi düzenli olarak çalışırım				①	②	③	④	⑤
2	Ödevlerimi/projelerimi genellikle son belirlenen tarihte yetiştiririm				①	②	③	④	⑤
3	Daha keyifli şeyler yapmak için ders çalışmayı erken bırakırım				①	②	③	④	⑤
4	Sınavlardan önce konuları tekrar etmeye zamanım kalır				①	②	③	④	⑤
5	Ne zaman dersin başına otursam aklıma yapmam gereken başka işler gelir				①	②	③	④	⑤
6	Önemli olsalar bile sınavlara çalışmayı gereksiz yere son güne bırakırım				①	②	③	④	⑤
7	Derslere hazırlanarak gelirim				①	②	③	④	⑤
8	Sıkıcı derslere çalışmayı son ana bırakırım				①	②	③	④	⑤
9	Herhangi bir dersle ilgili verilen okumaları derse okumuş olarak gelirim				①	②	③	④	⑤
10	Ders çalışırken bir şey yapmak, birisiyle konuşmak, çay ya da kahve içmek vb. için sık sık ara veririm				①	②	③	④	⑤
11	Ödevlerimi/projelerimi zamanında teslim ederim				①	②	③	④	⑤
12	Tarihi önceden bildirilmiş olsa bile sınav günü yaklaştığında önceliği olmayan başka işlerle uğraştığım olur.				①	②	③	④	⑤
13	Kendime bir ders çalışma programı hazırlamışsam ona uyarım				①	②	③	④	⑤
14	Önemli derslere çalışmayı bile son güne bırakırım.				①	②	③	④	⑤
15	Çalışmayı son güne bıraktığım için başarısız olduğum derslerim olur.				①	②	③	④	⑤
16	Ödevlerimi/projelerimi zamanında yetiştiremem				①	②	③	④	⑤
17	Bir sınavdan önce sınavla ilgili konuları her yönüyle çalışmış olurum				①	②	③	④	⑤
18	Ödevlerimi/projelerimi yapmayı önemsiz gerekçelerle son güne bırakırım				①	②	③	④	⑤
19	Ben derslerimi çalışmayı son ana bırakan ancak bir daha ki sefere çalışmaya zamanında başlayacağım diyen bir öğrenciyim				①	②	③	④	⑤

Ek-4: MTKÖ, AEÖ ve Akademik Başarı Verilerinin Dağılım Histogramları

Ek-5: Valilik Anket İzni

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 79137285-604.01.01-E.5403090
Konu : Araştırma İzni

14.03.2018

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Genel Sekreterlik)

İlgi :a) 28/02/2018 tarih ve 11611387/044/73235 sayılı yazınız,
b) Valilik Makamınının 14/03/2018 tarih ve 79137285-604.01.01-E.5306204 sayılı onayı.

Danışmanlığını Doç. Dr. Yılın Kılıç TÜREL'in yaptığı, yüksek lisans öğrencisi Özlem DOKUMACI'nın "Ergenlerde Medya ve Teknoloji Kullanımının Akademik Erteleme Davranışlarına ve Akademik Başarıya Etkisi" konulu yüksek lisans tezine veri toplamak için izin isteği ilgi(a) yazınız ile bildirilmiştir.

Söz konusu anket çalışmasının, Müdürlüğümüze bağlı İlimiz Merkez Gönül İhsan Tangülü Ortaokulu, Şehit Önder Pınar Ortaokulu, Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi ve Kaya Karakaya Anadolu Lisesinde öğrenim gören 7,8 ve 9. Sınıf öğrencilerine yönelik uygulanabilmesi için Valilik Makamından alınan ilgi(b) onay ve uygulanacak anketler ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Vedat DEMİRAL
Milli Eğitim Müdür V.

Ek:

- 1- Makam Onayı (1 sayfa)
- 2- Anket (4 sayfa)

Güvenli Elektronik İmzalı
Aşılı ile Ayrıdır.
15.03.2018
Peyman DEVECİ
Memur

Akpınar M. Kolordu C. NO:5 23100 /ELAZIĞ
Elektronik Ağ: <http://elazig.meb.gov.tr>
e-posta: elazi@memur.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Ahmet AKARSU-V.H.K.İ
Tel : (0 424) 238 50 24
Faks : (0 424) 233 36 70

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 6de9-4116-38ff-8a84-00d3 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
TUNCELİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 32696580-605.01-E.5687832
Konu : Anket Uygulama Çalışması

19.03.2018

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Fırat Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterliğinin 28/02/2018 tarih ve 73235 sayılı yazısı.

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitim Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Özlem DOKUMACT'ın Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL'in danışmanlığında yürütmekte olduğu "Ergenlerde Medya ve Teknoloji Kullanımının Akademik Erteleme Davranışına ve Akademik Başarıya Etkisi" konulu bitirme tezine veri toplamak amacıyla okullarımızda anket çalışması yapma talebine ilişkin ilgi yazı ve ekleri Müdürlüğümüzde oluşturulan komisyon tarafından incelenmiştir.

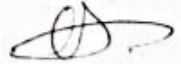
Söz konusu araştırmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması, uygulamalarda sadece yazımız ekinde gönderilen **mühürlü anketin** kullanılması ve araştırma sonucunda elde edilen raporun, basılı ve/veya dijital ortamda Müdürlüğümüz Temel Eğitim Birimine teslim edilmesi şartı ile araştırmanın yürütülmesinde bir sakınca bulunmadığına dair Valilik Makamının 16/03/2018 tarih ve 5600669 sayılı onayı ile mühürlü anket formları ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

İshak ORHAN
Millî Eğitim Müdür V.

Ekler:

- 1- Valilik Onayı (1 sayfa)
- 2- Tutanak ve Mühürlü Anket Formu (5 sayfa)

20.03.2018

DAĞITIM:

Gereği:
Fırat Üniversitesi Rektörlüğüne
(Genel Sekreterlik)

Bilgi:

- Cumhuriyet Ortaokulu Müdürlüğü
- Hürriyet Ortaokulu Müdürlüğü
- Munzur Ortaokulu Müdürlüğü
- Şehit Nedip Cengiz Eker Ortaokulu Müdürlüğü
- Atatürk Anadolu Lisesi Müdürlüğü
- Dersim Anadolu Lisesi Müdürlüğü
- Tunceli Anadolu Lisesi Müdürlüğü

Adres Atatürk Mah. 15 Temmuz Şehitler Bulvarı MERKEZ/Tunceli
Elektronik Ağ: <http://tunceli.meb.gov.tr>
e-posta: tunceligitim@meb.gov.tr

Bilgi için: S. ÖZDEMİR Dahili: 113
Tel: 0 (428) 213 24 85
Faks: 0 (428) 213 24 91

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 1f03-afb6-3a15-b86c-1a1c kodu ile teyit edilebilir.

Ek-6: MTKÖ Kullanma İzni

Merhaba Yalın hocam,

Uyarlamasını gerçekleştirdiğim Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği'ni kaynak göstererek elbette kullanabilirsiniz.

Ekte ölçeğin son hali yer almaktadır.

Kolay gelsin.

Yrd.Doç.Dr. Hasan ÖZGÜR

Ek-7: Turnitin Orijinallik Raporu

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Özlem DOKUMACI
Öğrenci Numarası	151407101
Enstitü Anabilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL
Tez Başlığı (Türkçe)	Ergenlerin Medya ve Teknoloji Kullanımı ile Akademik Erteleme Davranışı ve Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 89 sayfalık kısmına ilişkin, 17/12/2018 tarihinde Enstitü tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 18'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Özlem DOKUMACI
Öğrencinin Adı-Soyadı
(İmzası)

F.Ü.LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

Madde 41- Lisansüstü tezleri ile birlikte teslim edilmesi gereken belgeler şunlardır:

- a) Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ve ilgili makale şartını sağladığına dair belgeleri ile birlikte enstitüye teslim edilir.
- b) İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "% 25'i geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

Ek-8. Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 20/02/2018-249227

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı :97132852/050.01.04/

Konu :Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL (Yük. Lis. Öğr. Özlem DOKUMACI)

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALINA

İlgi :14/02/2018 tarihli, 248304 sayılı ve "Tez Konusu" konulu yazı

Anabilim Dalınız Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL yönetiminde, Yük. Lis. Öğr. Özlem DOKUMACI'ya ait "**Ergenlerde Medya ve Teknoloji Kullanımının Akademik Erteleme Davranışına ve Akademik Başarıya Etkisi**" konulu çalışma ile ilgili Etik Kurul Kararı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmzalıdır.
Prof. Dr. Mustafa KAPLAN
Kurul Başkanı

Not : Araştırmacıların TÜBİTAK'a yapılacak başvurular için, tüm üyelerin ıslak imzalarının bulunduğu etik kurul kararını talep etmeleri gerekmektedir.

EK :

Etik Kurul Kararı 1 (bir) sayfa

Firat Üniversitesi Rektörlüğü 23119 ELAZIĞ/TÜRKİYE

Tel: 0 (424) 237 00 00

E-Posta: :

Faks: 0 424 2122717

Elektronik ağ: <http://www.firat.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Teslime ÖZKILIÇ

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACININ ADI SOYADI
15.02.2018	04	17	Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL

KARAR

“Ergenlerde Medya ve Teknoloji Kullanımının Akademik Erteleme Davranışına ve Akademik Başarıya Etkisi” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa KAPLAN (Başkan)			
Prof. Dr. Demet ÇİÇEK (Üye)	İmza	Prof. Dr. Figen DEVECİ (Üye)	İmza
Prof. Dr. Erdal TAŞKIN (Üye)	Bulunmadı	Prof. Dr. Nuri GÖMLEKSİZ (Üye)	İmza
Doç. Dr. Funda GÜLCÜ BULMUŞ (Üye)	İmza	Doç. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	İmza
Doç. Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Doç. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	Bulunmadı
Doç. Dr. Özge HANAY (Üye)	İmza	Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	Bulunmadı
Yrd. Doç. Dr. Nurhan HALİSDEMİR (Üye)	İmza	Yrd. Doç. Dr. Mehmet TUZCU (Üye)	İmza

ÖZGEÇMİŞ

EĞİTİM BİLGİLERİ

- 2005 – 2009** : Fırat Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (Lisans)
- 2015 – 2018** : Fırat Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı (Yüksek Lisans)

İŞ DENEYİMİ

- 2009 – 2018** : Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Munzur Ortaokulu, Merkez/Tunceli
- 2018 –** : Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Cihangir Münir Özkul Ortaokulu, Beyoğlu/İstanbul

İLETİŞİM BİLGİLERİ

- E-posta** : ozlemdokumaci7@gmail.com